Ազգ

Azg armenian daily

15 ՕԳՈՍՏՈՍ 1995 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 155 (909)

Սադդամ Հուսեյնի փեսան աներոջ վարչակարգի տապալման կոչ է անում

ԱՄՄԱՆ, 14 ՕԳՈՍՏՈՍ, WSJ, VOA: Իրաքի ղեկավար Սադդամ Հուսեյնի 2 փեսաներից մեկը՝ գեներալ Հուսեյն Կամել Հասան Մաժիդը, որն անցյալ շաբաթ իր կնոջ, եղբոր եւ եղբոր կնոջ հետ փախել էր Հորդանան, կոչ արեց տապալել աներոջ վարչակարգը: Իր հերթին, Հորդանանի Հուսեյն թագավորը առայժմ չժխտեց Իրաքում ղեկավարության փոփոխության անհրաժեշտությունը, ինչը տարօրինակ է առաջին հայացքից, քանզի Ծոցի պատերազմում Հորդանանը Իրաքի միակ դաշնակիցն էր:

Իր հերթին, Սադդամը փեսայի վրա գցեց իր բակտերիոլոգիական եւ զանգվածային ոչնչացման այլ զենքերի ծրագրերը ՄԱԿ-ի դիտորդներին չտրամադրելու խաբկանքի պատասխանատվությունը, փոխարենը խոստանալով նոր բացահայտումներ կատարել այդ առումով:

ՀԱՅ ԳՈՐԾ

ՀՅԴ Բյուրոն ստիպված առկախում է իր գործունեությունը ՀՀ օրենքներին պատշաճեցնելու ջանքերը

ՀՅԴ Բյուրոն օգոստոսի 11-ի իր ընդարձակ հայտարարության մեջ ասում է, որ ՀՅԴ-ի հայաստանյան կազմակերպության գործունեությունը ամեն գնով արգելելու Հայաստանի իշխանավոր վարչախմբի «մոլեգին պայքարը» Վահան Հովհաննիսյանի ձերբակալությամբ եւ պատշաճաբար հրապարակված «նոր ու հին զրպարտություններով» թեւակոխել է նոր փուլ: Հուլիսի 29-ի դեպքերի առիթով ՀՀ Անվտանգության խորհրդի հայտարարությունը ՀՅԴ Բյուրոն դիտում է իբրեւ վարչախմբի կանխորոշված վճիռը, ապա ավելացնում է, որ «բռնատիրական վարչախումբը իր իշխանության հավերժացման համար պատրաստ է դիմել ամեն» տեսակ անօրինականության, մինչեւ իսկ սեփական ժողովրդի դեմ պատերազմ հայտարարելուն, որը հեղինակների կարծիքով՝ բարենպաստ վախճան չի ունենա: Գտնում են, որ այդ ամենը նպատակաուղղված է հլու-հնազանդ «ընդդիմության» ձեւավորելուն: Ուստի ՀՅԴ Բյուրոն հայտնում է, որ ներկա վարչախմբի կողմից Դաշնակցության դեմ կատարված «մեղադրանքներն եւ սադրիչ հայտարարությունները» ոչ մի կապ չունեն ՀՅԴ նպատակների, գործելակերպի եւ վարկածի հետ: Այս պայմաններում, երբ ՀՀ իշխանությունները որոշել են Դաշնակցության առջեւ փակել սեփական երկրում օրինականորեն գործելու եւ ազատ խաղաղական գործունեություն ծավալելու բոլոր դռները, երբ կամայականորեն մեկնված օրենքները գործադրվում են Հայաստանում ՀՅԴ-ն արգելելու եւ նպատակներին հասնելու համար չեն վարանում անգամ Վահան Հովհաննիսյանի դեմ նման սադրանքի գնալու, եւ վերջապես, ՀՀ Գերագույն դատարանի 95 թ. հունվարի 13-ի դատավճռին ընդառաջելու ՀՅԴ փորձերը շարունակ բախվել են այս վարչախմբի խաղաղական հաշվարկներին՝ ուստի Դաշնակցության Բյուրոն հայտարարում է, որ «ստիպված է դադարեցնել Հայաստանում ՀՅԴ գործունեության վերահաստատման իրավական ապահովմանը ուղղված իր ջանքերը, որոնք բոլորն էլ համապատասխանում էին հանրապետության օրենքներին»: (Այս հատվածը՝ ըստ ՀՅԴ Բյուրոյի հայտարարության անգլերեն տեքստից Նոյյան Տատյանի թարգմանության): Այս միտքն անշուշտ լրացուցիչ պարզաբանումների կարիք ունի, բայց այնուամենայնիվ Բյուրոն հաստատում է, որ «վարչախմբի բոլոր սադրանքների» դիմաց դաշնակցությունը կշարունակի հավատարիմ մնալ ազգային գերագույն շահերին ծառայելու իր միակ առաքելությանը, հավաստելով, որ «ժամանակավոր իշխանության ձեռնարկած բռնամիջոցները» չեն կարող դադարեցնել պատմության ընթացքը:

Պետքարտուղարության հանձնարարական հայտարարությունը առայժմ ուժի մեջ

ՀՀ ԱԳՆ-ի հուլիսի 31-ի հայտարարության մեջ հիշատակվում էր, թե «տարբեր երկրների կառավարությունների պաշտոնյաներ ՀՅԴ-ին աջակցելու հայտարարություններ են արել»: Ձեւակերպումը բավականին թափանցիկ էր երկմտելու համար, թե հասկացվում ով էր ակնարկվում: Եւ չնայած ՀՅԴ-ի դեմ ճնշումներին իրավական տեսք հաղորդելու ողջ ջանքերին, ՀՀ իշխանությունները կարծես թե առայժմ հաջողության չեն հասնում:

USIS-ը (Միացյալ Նահանգների լրատվական գործակալությունը), որը տարածում է պաշտոնական Վաշինգտոնի տեսակետները, իր երեւանյան գրասենյակից օգոստոսի 10-ին, պատասխանելով «Ազգի» հարցմանը, հաղորդեց, թե Պետդեպարտամենտի հանձնարարական հայտարարությունը մնում է ԱՄՆ-ի քաղաքականության հիմքը, հարկ համարելով մեկ անգամ եւս կրկնել դիտողություններ, որոնք, պետք է ենթադրել, ԱՄՆ-ի համար չեն կորցրել այժմեականությունը: Մասնավորապես, չնայած ՀՀ իշխանությունների հավաստիացումներին, կոչերին եւ «վստահությանը», թե ՀՅԴ-ի կազմում գործում է «Դրո» ահաբեկչական հետախուզական կառույցը, թե ՀՅԴ «Դրո»-ն «միջազգային ահաբեկչության յուրահատուկ երեւույթ» է, թե վերջինիս ահաբեկչական ակտերը նվազ սարսափազդու չեն, քան Օկլահոմայի կամ Փարիզի երկաթուղու դեպքերը եւ թե կլինեն կառավարություններ, որոնք զերծ կմնան ՀՅԴ-ի նկատմամբ բարոյական կամ այլ կարգի աջակցությունից.

Տես էջ 2

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Ստեփանավանում ստորագրվեց տնտեսական երկու համաձայնագիր

Երեկ Ստեփանավանում Հայաստանի եւ Վրաստանի վարչապետներ Հրանտ Բագրատյանի եւ Օթար Պացացիայի գլխավորած պատվիրակությունները չորսժամյա բանակցությունների արդյունքում ստորագրեցին ՀՀ-ի եւ ՎՀ-ի միջեւ տնտեսական փոխհարաբերությունների, ինչպես նաեւ ազատ առեւտրի մասին համաձայնագրեր: Ինչպես հեռախոսով տեղեկացանք Ստեփանավանում գտնվող ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայության ղեկավար Վլադիմիր Մանոյանից, Հայաստանի եւ Վրաստանի պատվիրակությունները քննարկեցին տնտեսական փոխհարաբերությունների եւ գազի տարանցիկ փոխադրումների, մաքսային խնդիրների եւ առեւտրատնտեսական գործունեության հետեւանքով առաջացած պարտքերի հարցեր: Բանակցությունների ընթացքին մասնակցել են նաեւ ֆինանսների, էներգետիկայի, գյուղատնտեսության նախարարները, կառավարության համապատասխան վարչությունների ղեկավարներ: Թե այսօրվա դրությամբ որքան է Վրաստանի պարտքը Հայաստանին, առայժմ մնաց անհայտ: Հիշեցնենք միայն, որ անցած տարի հուլիսի 2-ին Ստեփանավանում տեղի ունեցած նախորդ հանդիպման ժամանակ այդ պարտքը կազմում էր 17,1 մլն դոլար: Ընդ որում, անցած տարվա հանդիպման ժամանակ որոշվեց նաեւ, որ Վրաստանը պետք է մուծի տուգանք չվճարված տոկոսների դիմաց, որն ի դեպ կազմում էր 1 մլն դոլար: Նշենք նաեւ, որ հայ-վրացական ստեփանավանյան հանդիպմանը նախորդեցին Ախալքալաքում ստորագրված նախկին եւ ներկայում համաձայնագրերը, որոնց համաձայն կարգավորվեց գազամատակարարման հարցը:

ՆՎԱՃՈՒՄ

Արայիկ Գեւորգյանը աշխարհի չեմպիոն

Օգոստոսի 8-14-ը Ատլանտայում (ԱՄՆ) անցկացված ազատ ոճի ըմբշամարտի աշխարհի առաջնությունում, 68 կգ քաշային կարգում հանդես եկող Հայաստանի ազգային հավաքականի անդամ Արայիկ Գեւորգյանը դարձավ աշխարհի չեմպիոն: Հայազգի մյուս մարզիկը՝ 48 կգ քաշային կարգում հանդես եկող Արմեն Մկրտչյանը, նվաճեց առաջնության բրոնզե մեդալը:

[illegible]

Իսրայելի դահլիճը հաստատեց ՊԱԿ-ի հետ պայմանագիրը

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 14 ՕԳՈՍՏՈՍ, WSJ: Վարչապետ Ռաբինի դահլիճը հաստատեց անցյալ հինգշաբթի Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության ղեկավար Արաֆաթի հետ Թաբայում (Եգիպտոս) կնքված պայմանագիրը, որը ընդլայնում է Արեւմտյան ափում եւ Գազայում պաղեստինյան ինքնավարությունը մինչեւ 2 տարի տեւող հանգրվաններով: Մինչ այդ, հրեա վերաբնակները հրացանով սպառնացին մի արաբի, որը պաղեստինցիների մի խմբի հետ ավերում էր հրեական մի բնակավայր, որը ըստ պայմանագրի պետք է վերադարձվի արաբներին: Մյուս կողմից, Արաֆաթի հետ Շիմոն Պերեսի հանդիպման ժամանակ որոշվել է Երուսաղեմի կարգավիճակի հարցը քննարկել առաջիկա մայիս ամսին: Մինչ այդ Երուսաղեմը կմնա իսրայելական քաղաք:

Ռուսաստանը քաղապաստան է շնորհում Մութալիբովին

ՄՈՍԿՎԱ, BBC: Ադրբեջանի նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովը լինելու է այն առաջին անձերից, ովքեր Ռուսաստանում քաղաքացիություն կստանան նախագահ Բորիս Ելցինի կողմից վերջերս ստորագրված քաղաքական ապաստան շնորհելու մասին հրամանագրով, հաղորդել է «Իզվեստիան»: Թերթը գրել է, որ Մութալիբովը քաղապաստանի համար դիմում էր ներկայացրել դեռեւս 1 տարի առաջ, սակայն այն չէր շնորհվել պարզապես համապատասխան օրենքի բացակայության պատճառով: Հիշեցնենք, որ Մութալիբովը Ադրբեջանի նախագահ էր ընտրվել 1991 թ., սակայն հաջորդ տարին գահընկեց էր եղել: Բաքուն Ռուսաստանից քանիցս պահանջել էր նրան վերադարձնել, նրան մեղադրելով մի շարք պետական հանցագործությունների համար:

Եվրոպան հույսը դրել է ռուսաստանյան գազի վրա

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 14 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԻՆԱՐՔ: Եվրամիության հանձնաժողովի մասնագետները հաշվարկել են, որ 2010 թվականին միայն Արեւմտյան Եվրոպայի կենցաղային ու արդյունաբերական պահանջների համար անհրաժեշտ է լինելու 460 մլրդ. խորանարդ մետր բնական գազ: Դա կրկնակի գերազանցում է այժմ աշխարհում սպառվող գազի քանակը: Նրանց կարծիքով, այս իրավիճակում Եվրամիությունը կարող է հույսը դնել առաջին հերթին Ռուսաստանի վրա: «Եկող հազարամյակի սկզբում Արեւմտյան Եվրոպայի բնական գազի պահանջները բավարարելու համար, նախատեսվում է 5 տարում գազատար կառուցել Սիբիրից մինչեւ Գերմանիա», հայտնեց «Եվրոգազ» կորպորացիայի նախագահ Ժորժ Վերբերգը: Սա հիրավի հսկայածավալ կառույց է լինելու 6 հազար կիլոմետր երկարությամբ, որն անցնելու է Բելառուսի եւ Լեհաստանի տարածքով:

ԹԵԺ ԿԵՏ

Ռուսաստանի համար դեռեւս «պարզ չեն» Բոսնիայի բաժանման ամերիկյան նոր քարտեզի կետերը

Բոսնիայում հակամարտությունը խաղաղ ճանապարհով լուծելու հարցը քննարկվեց Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարար Անդրեյ Կոզիրեւի եւ ԱՄՆ-ի նախագահի ազգային անվտանգության հարցերով օգնական Էնթոնի Լեյքի օգոստոսի 13-ին Մոսկվայում տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ: Սակայն կողմերը քննարկվող հարցում ընդհանուր համաձայնության չեկան:

Ինչպես նշում են արտասահմանյան զանգվածային լրատվության միջոցները, Ռուսաստանի կողմից Հարավսլավիայի նկատմամբ պատժամիջոցների վերացման հարցի առաջարկը ամերիկյան կողմի կարծիքով չի կարող քննարկվել որպես առաջնահերթ խնդիր: Իսկ ամերիկյան կողմի ներկայացրած ծրագիր-քարտեզի որոշ մանրամասներ Ռուսաստանի ներկայացուցչի համար «պարզ չեն», քանի որ դրանով Բոսնիան բաժանվում է 3 կրոնական համայնքների, նախկին Հարավսլավիայի հանրապետությունները փոխադարձաբար ճանաչում են մեկը մյուսի անկախությունը, հրավիրվում է բարձր մակարդակով հանդիպում: Ռուսաստանը նշում է, որ առաջիկայում ԱՄՆ-ը միշտ դեմ է եղել հակամարտող կողմերի ողջ երկխոսությանը, անհանգստանալով, որ մահմեդականների կողմը ստիպված կլինի գնալ զգալի զիջումների: Օգոստոսի 14-ին Բոսնիայի մահմեդականների ղեկավար Ալիա Իզեթբեգովիչը ԱՄՆ-ի փոխնախագահ Ալբերտ Գորի հետ հեռախոսային զրույցի ժամանակ հրաժարվեց ընդունել վերջինիս առաջարկը Գորաժդեի շրջանը փոխանակել Սարաեւոյի շրջակայքի հետ: Ի տարբերություն Իզեթբեգովիչի, բոսնիական սերբերի առաջնորդ Ռադովան Կարաջիչը համաձայնեց ամերիկյան ծրագրին, նշելով, որ վերջինս չի հակասում բոսնիական սերբերի շահերին: Տեղեկություն է ստացվում, որ հակամարտության լուծման հարցում բոսնիական մահմեդականները մեծ հույսեր են կապում Թուրքիայի հետ, որի հետ օգոստոսի 10-ին Անկարայում կնքվեց ռազմական համագործակցության պայմանագիր:

Մյուս կողմից, բոսնիացի սերբերը երեկ սկսեցին իրենց վերահսկողության շրջաններից վտարել մուսուլմաններին, որոնց թիվը հասնում է 40 հազարի: Խորվաթիայից արտաքսված սերբերի համար տեղ բացելու պատճառաբանությամբ կատարվող այդ գործողությունը փաստորեն իրականացնում է «Լեյքի քարտեզի» տրամադրությունները:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ

Տեղական

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԺՈՂՈՎ

Գորիսում հիմնադրուեց ՀԹՄՄ մասնաճիւղ

Օգոստոսի 10-ին Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միութեան մեծ ընտանի-քին միացաւ նաեւ Գորիսի մասնաճիւ-ղը, երբ այդ օրը Լաղաք ժամանեցին ՀԹՄՄ-ի խորհրդի նախագահ Ծրունգիկ Դովլաթեանի գլխաւորած պատուիրա-կութեան անդամները եւ մասնակցեցին միութեան Գորիսի մասնաճիւղի հիմ-նադիր ժողովին: Ակսել Բակունցի տուն-թանգարանում հաւաքուած մտա-ւորականութեան համար ՀԹՄՄ-ի մաս-նաճիւղի հիմնադրութիւնը համախմ-բելու, շրջանում մշակութային կեանքը աշխուժացնելու ու զանազան ծրագ-րեր իրագործելու խոստումնալից իրա-դարձութիւն էր անշուշտ:

Հիմնադիր ժողովին մասնակցում էին Հայ գրողների միութեան Սյունիքի բաժանմունքի նախագահ, Գորիսի երկ-րագիտական թանգարանի տնօրէն Էդ-վարդ Չոխրաբեանը, ժողովրդական վարպետ, կավագործ Հրանտ Բաղդա-սարյանը, բանաստեղծ Լեւոն Սահա-կյանը, Երեւանի պետական ճարտարա-գիտական համալսարանի Գորիսի կր-թահամալիրի ֆրանսերէն լեզուի ամբ-իոնի վարիչ Համիկ Թունյանը, լրագ-րողներ, երաժիշտներ, նկարիչներ, ուսու-ցիչներ, դերասաններ: ՀԹՄՄ հիմնադիր ժողովում ստեղծուեց 5 հոգուց բաղկա-ցած վարչութիւն: Նորաստեղծ մասնա-ճիւղի նախագահ ընտրուեց Բակունցի տուն-թանգարանի տնօրէն, բանասէր-բանաստեղծ Բաֆիկ Սիմոնյանը: Հայ-տարարուեց, թէ էստոնիայի բնակիչ, ար-տասահմանեան երկրների հետ գործա-րար կապեր ունեցող Կարեն Շալունցը պատրաստակամութիւն է հայտնել մե-նաշնորհ հովանաւորել իր ծննդավայ-րում հիմնադրուող ՀԹՄՄ-ի մասնաճիւ-ղին:

ՍԵՐԳԵՅ ՏԱԽՎԵՐԴՅԱՆ

... առայժմ ուժի մեջ

Սկիզբը էջ 1

USIS-ը կրկին մատնացոյց է անում Պետդեպարտամենտի դիրքորոշումը, որ դատական ատյաններում դեռեւս չեն ապացուցվել ոչ «Դրոյի» կապը ՀՅԴ-ի հետ, ոչ էլ, մանավանդ, թէ նման կա-պերը բովանդակ ՀՅԴ-ն Հայաստանի ազգային անվտանգության համար վե-րածում են վտանգի: Մինչդեռ «գլխա-վոր» կուսակցության գործունեության առկախումը հակասում է ժողովրդա-վարության հիմնարար սկզբունքնե-րին»:

Բացառված չէ, որ ԱՄՆ-ը ի գիտու-թյուն է ընդունել ՀՀ Ախ-ի այն որա-կումները, թէ «Դաշնակցություն կու-սակցությունը Հայաստանում դադարել է քաղաքական կուսակցություն լինե-լուց, ... բանկվել է քաղաքական կու-սակցության շրջանակից դուրս,... ընդգրկ-վել է այնպիսի գործունեության մեջ եւ հետապնդել է այնպիսի նպատակ-ներ, որոնք ոչ կապ ունեն քաղաքա-կան գործունեության կամ նպատակ-ների հետ»: Այդուհանդերձ, Պետդեպար-տամենտը, համաձայն USIS-ի տրա-մադրած տեքստի, կոչ էր անում երկխո-սություն սկսել ՀՅԴ-ի հետ՝ վերջինիս գործունեությունը Հայաստանում վերս-տին թույլատրելու նպատակով:

Ինչ վերաբերում է ՀՀ Ախ դիմումին, ուղենցի «բարեկամական երկրների կառավարությունները օգնեն Հայաս-տանի իշխանություններին բացահայ-տել «Դրոյի» լայնատարած ցանցը եւ դատական պատասխանատվության են-թարկել նաեւ Հայաստանից դուրս գտն-վող բոլոր մեղսակիցներին», ապա գո-նե ԱՄՆ-ի պաշտոնական պատասխա-նի արձագանքելու հեռանկարները նվազագույն են: Երբ սենատոր Դոուլը 1996-ի նախագահական ընտրարշավը սկսելով, մի այնպիսի գործյան հան-գույցի է անդրադառնում, ինչպիսին է Ռուսաստանի կարգավիճակն է, եւ կոչ է անում Երուսաղեմը Իսրայելի մայրա-քաղաք ճանաչել, ապա համարյա անհ-նար է երեւակայել, որ ամերիկյան որե-ւէ քաղաքական գործիչ չի ջանա ձայ-ներ շահել նախընտրական ընտրարշա-վի ներկա հանգրվանում: Մինչդեռ «անախորժիստ» կուսակցության հա-մակիրների շրջանում դրոյականներ փնտրելը հազիվ թէ ամերիկահայու-թյան շրջանում ընտրական ձայներ շա-հելու ուղի դիտվի:

ՆՈՒՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Ինչու է իր գործունեությունը դադարեցրել «Հայրիկ» ընկերությունը

Անցած տարի դեկտեմբերին հանրապետության փոխնա-խագահ Գագիկ Հարությու-նյանը եւ «Հայաստան» համահայ-կական հիմնադրամի նախագահի Մանուշակ Պետրոսյանը Լոս Անջե-լեսում հանդիպել են տեղի հայ հա-մայնքի բարեգործական կազմակեր-պությունների ղեկավարների հետ եւ առաջարկել, որ բարեգործական նպատակներով Հայաստանին հաս-կացվող օգնությունները տրամադր-վեն միայն հիմնադրամին: Այդ քայ-լի կարեւորությունն ընդգծելու հա-մար խոսվել է բարեգործության կենտրոնացման անհրաժեշտության մասին: Խորհրդակցությանը մաս-նակցողների թվում է եղել նաեւ «Հայրիկ» բարեգործական միու-թյան նախագահ, ատամնաբույժ Գեւորգ Կարո Մանուկյանը, որն իր կազմակերպության համանուն մասնաճյուղն ունի Հայաստանում: Զրույցի ընթացքում նա սկզբունքո-րեն համաձայնել է առաջարկու-թյան հետ, սակայն հետագայում ա-սել է, որ հայաստանյան «Հայրիկ» բարեգործական ընկերության հետ իենց ունի շուրջ չորսամյա համա-տեղ աշխատանքի փորձ, ինչն էլ ստեղծել է փոխադարձ վստահու-թյան եւ ըմբռնողության մի յուրօրի-նակ մթնոլորտ: Բացի այդ, Կարո Մանուկյանն ավելացրել է, որ Հա-յաստանի մասնաճյուղն ամեն ամիս իրեն է ներկայացնում բարեգործա-կան նպատակով բաշխված գումար-ների մանրամասն եւ ճշգրիտ հաշ-վետվությունները: Իսկ այդ գործոնը նա ամենից կարեւորն է համարել համագործակցության համար: Այդ-պիսով, լոսանջելեսյան բարեգոր-ծական կազմակերպությունը մինչեւ այս տարվա մարտ ամիսը առաջվա նման շարունակել է գումարների ա-մսական հայաստանյան իր մասնա-ճյուղին: Այնուհետեւ անակնկալ կերպով զանգահարել եւ տեղեկաց-րել է, որ հանգամանքների բերումով հարկադրված է դադարեցնել օգնու-թյան առաքումը:

«Հայրիկ» բարեգործական ընկերությունն ամեն ամիս հատկացնում էր 5 դոլ-լարի համարժեք գումար: Օգնություն-նը չէր դադարեցվում նաեւ այն դեպ-քում, երբ երեխան չափահաս դառ-նալով, ուսումը շարունակում էր կր-թական որեւէ հաստատությունում: Ընկերությունը պարբերաբար ՀՀ պաշտպանության նախարարու-թյանն էր ներկայացնում տեղեկանք-ներ օգնություն ստացած անձանց վերաբերյալ, դրանով նպաստելով նաեւ ռազմական զերատեսչության աշխատանքներին:

Մի անգամ Երեւանի Շահումյա-նի շրջանի հարկային տեսչությունից եկան եւ պահանջեցին «Հայրիկի» եկամուտների հաշվետվությունը: Թե ինչ եկամուտների մասին էր խոսքը, դժվար էր հասկանալ, քանի որ հայտ-նի է, բոլոր բարեգործական կազմա-կերպություններն գոյատեւում են բա-րեգործությունների հաշվին: Այնու-հետեւ, վերջերս, ինչպես հայտնում է «Հայրիկ» բարեգործական միու-թյան նախագահ Մաքսիմ Հովհան-նիսյանը, կազմակերպության այցե-լեցին նաեւ «Հայաստան» հիմնադ-րամի աշխատակիցները եւ պահան-ջեցին նրա բոլոր հաշվետվություն-ները: Սակայն «Հայաստան» հիմ-նադրամի հանրային կապերի բաժ-նի վարիչ Տիգրան Պասկեւիչյանի պնդմամբ, իրենց աշխատակիցները «Հայրիկին» են այցելել սոսկ նրա «կոնսիլիդենսին» ծանոթանալու եւ համատեղ գործունեության ծավալ-ման նպատակով: Բայց Մաքսիմ Հով-հաննիսյանի կարծիքով, «թեպետ հիմնադրամը իրավունք չուներ վե-րահսկել «Հայրիկի» գործունեությու-նը, սակայն իրենք թաքցնելու ոչինչ չեն ունեցել, եւ, երբ պաշտոնական անցորդն էլ գար խնդրեր, նրան էլ փաստաթղթեր կներկայացնեին»:

Թե ինչ է տեղի ունեցել «Հայաս-տան» հիմնադրամի աշխատակից-ների հեռանալուց հետո, Մաքսիմը դժվարանում է պատասխանել, միայն մեկ հարցում է հաստատ հա-մոզված, որ երբ վերանա տարածաշ-րջանում հիմնադրամի եւ լոսանջե-լեսյան «Հայրիկ» բարեգործականի միջեւ, ապա վերջինս նախկինի նման մեծ սիրով կշարունակի իր օգ-նությունը:

«Հայրիկի» գործունեության դա-դարեցումը հարուցել է նաեւ «Հա-յաստանի զոհված ազատամարտիկ-ների ընտանիքների միության» ան-դամների վրդովմունքը: Միության նախագահ Մարտին Վարդանյանը Մաքսիմ Հովհաննիսյանի հետ ունե-ցած զրույցներից մեկում խոստացել է խնդրանքով դիմել ԱՄՆ-ի «Հայ-րիկ» բարեգործական միությանը, ուղեւորի այն գոնե մեկ կամ երկու ամսով էլ շարունակի համագոր-ծակցությունը: Չէ՞ որ մեր դժվարին ժամանակներում պատերազմում հայրերին կորցրած երեխաներին օգ-նել է պետք եւ ոչ թե զամանեցնել օգնության աղբյուրները:

Մաքսիմ Հովհաննիսյանի կարծի-քով, «Հայաստան» համահայկա-կան հիմնադրամը, որի կազմում պե-տական ամենաբարձրաստիճան այ-րեր են ընդգրկված, կարող էր լավա-գույնս համակարգել Հայաստանում գործող բոլոր բարեգործական ընկե-րությունների գործունեությունը եւ ոչ թե փորձեր իր ձեռքում կենտրոնաց-նել ամբողջից ստացվող նյութական օժանդակությունները: Այդ դեպքում, թերեւս, սփյուռք-Հայաստան շաղ-կապվածությունն էլ գնալով կամ-րանար...

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

ՀԵՏԱՔՆՆԱԿԱՆ

«Կանայք հայոց աշխարհի»-ն ընդդեմ ԿԸՀ-ի» դատը հետաձգվեց երրորդ անգամ

Օգոստոսի 14-ին Արաբկիրի ժողովա-տարանում վերսկսվեց «Կանայք հա-յոց աշխարհի» կազմակերպության ԿԸՀ-ի դեմ հարուցած հայցադիմու-մի քննարկումը, որ նախորդ երկու-շաբթի հետաձգվել էր ԿԸՀ ներկա-յացուցիչների բացակայության պատճառով: Հիշեցնենք, որ նրանք պետք է ապացուցեին 385 կեղծ ու անվավեր ճանաչված ստորագրու-թյունների առկայությունը: Այս ան-գամ ԿԸՀ ներկայացուցիչները եկել էին, բայց դատական նիստը դարձյալ չհասավ իր ավարտին:

ԿԸՀ ներկայացուցիչ Սամվել Մնացականյանը դատարանին ներ-կայացրեց «Կանայք հայոց աշխար-հի» կազմակերպության նախագահ Ժաննա Մանուկյանի ստորագրու-թյամբ հայտարարության պատճենը, որով վերջինս ընդունում էր պատշ-ճաբերականներում թույլ տրված կեղ-ծիքները: Տիկին Մանուկյանը պա-հանջեց ներկայացնել այդ փաս-տաթղթի բնօրինակը:

Այնուհետեւ Սամվել Մնացականյանը կազմակերպության պատշ-ճաբերականներում մատնանշեց «կաս-կածելիների» շարքը դասված ստո-րագրություններ, որոնք, սակայն, չէին ստուգվել դրա համար սահման-ված «սեղմ ժամկետների պատճա-ռով» (այդ դեպքում ինչպե՞ս բացաս-րել այն շտապողականությունը, որով կազմակերպության գրանցման քն-նարկումը հունիսի 9-ից տեղափոխ-վել էր հունիսի 8-ին, եւ մի՞թե միայն կասկածանքները դրանք կեղծ հա-մարելու բավարար հիմք էին):

Դատավոր Պարոնիկյանի այն դիտողությունը, թե անկախ ժամկետ-ներից, յուրաքանչյուր կասկածելի ստորագրություն պետք է ստուգվեր տե-ղում, Սամվել Մնացականյանը պա-տասխանեց, որ Ժաննա Մանուկյա-նի վերոհիշյալ գրավոր հայտարարու-թյունից հետո ստուգումները ավելորդ էին համարել:

Դատավոր Ներսիսյանը որոշեց եւս մի քանի օր տրամադրել ԿԸՀ ներ-կայացուցիչներին կասկածելի ստո-րագրությունները տեղում ստուգելու եւ դրս առանձին պատճենաթերթիկնե-րի կեղծ եւ անվավեր ստորագրու-թյունների վերաբերյալ սպառիչ տե-ղեկանքներ ներկայացնելու համար:

Դատը կշարունակվի օգոստոսի 17-ին:

ԱՆԱՀԻՏ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Աշխատավարձի ուշացումը ձեռնտո՞ւ է պետությանը

Երբ մտնեմ ԵրՄՄ գործարան, ապա ար-տաքուստ ամեն ինչ նորմալ է թվում, հաստոցները աշխատում են, գործնա-կան մթնոլորտ է: Սակայն, իրականում աշխատավարձի ուշացումները նյութ-ական վիճակ են ստեղծել: Աշխատա-վարձի ուշացման հետ միասին գործա-րանի աշխատողները զրկվում են նաեւ պետության հատկացրած 930 դրամ հացի փողից: «Ինչքան կարող ենք լռել ու սպասել, վրդովմունքով ասում են աշխատակիցները, պարտքերի մեջ խր-վել ենք, անգամ տրանսպորտի ու հացի փող չունենք...»: Հաճախ հնչում են պայքարի ծայրահեղ ձեւերի դիմելու հուսահատ կոչեր: Տուժում են նաեւ ձեռնարկությունները: Ժամանակին պե-տական բյուջեին մուծումներ չկատարե-լու համար ձեռնարկությունը օրական 0,05 տոկոս տույժ է մուծում: Նախորդ անգամ չվճարումների համար ձեռնար-կությունը մոտ 7 մլն. դրամ տույժ է մու-ծել: Ձեռնարկությունը դիմել է կառա-վարությանը տույժերը (նմանօրինակ) հանելու համար, քանի որ ուշացումնե-րը իր մեղքով չեն, այլ պատվիրատուի: Զարմանալի պարադոքս է ստացվում, կարծես թե պետությանը ձեռնտու է աշ-խատավարձերի ուշացումը, քանի որ տույժերի ձեւով լրացուցիչ գումարներ է ստանում: Սակայն տուժում է աշխատա-վորական կոլեկտիվը, ընկնում է ար-տադրության նորմալ ռիթմը՝ ամիսներով աշխատավարձ չստանալու պատճառով, աշխատողներն էլ տուն են մտնում:

ԼԵՅՍԱ ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ

ՀԵՌԱԽՈՍԱԿԱՊ

Այսպես էլ է պատահում

«Ազգի» հեռախոսակապը վերստին կարկամահար վիճակում է: Բոլորովին վերջերս այդ մասին ահազանգեցինք թերթի էջերում, որից հետո էթիկայի կա-նոններին հետեւելով պարտք համարե-ցինք նաեւ շնորհակալություն հայտնել կապի նախարարությանը, քանի որ մեր գրած նյութի կապակցությամբ հեռա-խոսակայանի աշխատակիցները հա-ջորդ օրն իսկ նորոգեցին խմբագրու-թյան հեռախոսները: Այսօր, սակայն, մեր հեռախոսակապը դարձյալ խա-փարված է: Բանն այն է, որ անցած հինգշաբթի խմբագրություն էին զան-գահարել քաղաքային հեռախոսացան-ցից եւ հայտարարել, թե քանի որ խմ-բագրությունը չի մուծել կառավարա-կան հեռախոսակապի տարեվարձը, այդ իսկ պատճառով ստիպված են ե-ղել անջատել: Իսկ այդ վարձը, պարզ-վում է, որ բանկացել է ապրիլի 1-ից՝ տարեկան 6000 դրամից վերածելով 300 հազար դրամի: Կապի նախարա-րի օգնական Հովհաննես Հովհաննի-սյանի պնդմամբ, դրա մասին հայտա-րարվել է հանրապետական մամուլով եւ հեռուստատեսությամբ, այդ իսկ պատճառով էլ իրենք հարկ չեն համա-րել պաշտոնական գրությամբ տեղե-կացնել «Ազգին»:

Այո, այդպես էլ է պատահում, երբ հոդված են գրում անկապ հեռախո-սակապի մասին եւ հաջորդ օրը հեռա-խոսացանցից անջատում են կառավա-րական հեռախոսակապը: Հասկանում ենք, որ կապի աշխատակիցները կա-րող են մի շարք իրավական բացատ-րություններ բերել այն մասին, որ բյու-ջետային հիմնարկների համար պետու-թյան կողմից առանձին սակագներ են սահմանված, մասնավոր հաստատու-թյունների համար՝ առանձին, որ հեռա-խոսավարձի բանկացումը կապված է տպասարկման ծախսերի հետ եւ այլն եւ այլն: Այնուամենայնիվ, որքան էլ ի-րավական լինեն այդ բացատրություն-ները, միեւնույն է, տրամաբանական բացատրություն չի գտնվի այն հարցին, թե ինչու պաշտոնատների հեռախոսա-յին ծախսերն էլ անուղղակիորեն պար-տավոր է մասնավորը փոխհատուցել: Չէ՞ որ ազատ տնտեսահարաբերություն-ների պայմաններում ենք ապրում, եւ հանրապետությունում կոչ է արվում ա-մեն կերպ խրախուսել մասնավորի գործունեությունը:

Վերջապես եւս մեկ հարց. մասնա-վորից միանգամից տարեկան 300 հա-զար դրամ պահանջելով (մի կողմ թող-նենք ի վիճակի՞ է արդյոք նա միան-գամից մուծել այդ գումարը, թե ոչ) ի՞նչ երաշխիքներ են տրվում, որ հեռա-խոսակապը գոնե անխափան կգործի: Թե չէ ստացվում է այնպես, որ միան-վագ մեկ տարվա հեռախոսավարձ վճարելով, ինչը պահանջվում է «Ազգից», ստիպված պետք է լինենք օ-րումեջ հոդվածներ տպել հեռախոսա-կապի անսարքության մասին:

ԳԱԳԻԿ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

Ուշադրություն

Ի գիտություն ծանոթի, սովորի եւ հեռուստատեսության խմբագրու-թյունների եւ լրագրողների հայտնում ենք, որ «Ազգ» թերթից նյութերի եւ լուսանկարների ամբողջական թե մասնակի, քաղվածաբար թե բառա-ցիաբար արտատպման կամ հե-ռարձակման դեպքում հղումը թեր-թին պարտադիր է:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Ե տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՈՒԷԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Ձեւն ու տառատեսակները ՊՕՂՈՍ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ

Մինչեւ վերջերս Ստեփանակերտի քաղաքական շրջաններում տարածված էր այն կարծիքը, թե Ադրբեջանը դեռեւս չի հասունացել ղարաբաղյան ճգնաժամի համապարփակ կարգավորման եւ վիճահարույց բոլոր հիմնախնդիրների լուծման համար: Հակամարտող կողմերի խաղաղ ու շատ հաճախ տրամագծորեն հակառակ դիրքորոշումները ստորագրվելիք համաձայնագրի սկզբունքային հարցերում ղարաբաղյան բանակցություններին ստիպում էին ենթադրել, թե ներկայումս Բաքվում չկան քաղաքական խոսքեւ ուժեր, որոնք պատրաստակամություն կը անենա լուծելու ճակատային սկզբունքները: Ստեփանակերտում համամիտ են անցյալ տարի Ղարաբաղ ժամանած անգլիական խորհրդարանի ներկայացուցիչ լորդ Ռիչարդ Շենոնի հետ, որի խոսքերով Ադրբեջանն այսօր նման է աղքատ միլիարդատիրոջ, որը նստած է ոսկու սարի վրա, սակայն չի կարողանում օգտվել իր լավ հարստությունից: Ռուսի, թեստորություններից հետո, ադրբեջանական արտաքին քաղաքականության մեջ առնվազն հակասականության պայմ ի հայտ կգան ԼՂՀ-ի հետ խաղաղ գոյակցելու ու սերտ համագործակցելու միտումներ:

վիճակում կարող է հայտնվել նաեւ Ղարաբաղը, երբ քաղաքական բոլոր հարցերում հույսը դնի Ռուսաստանի վրա: Դեսպանը նշեց, որ Ղարաբաղը, լայն ինքնավարություն ստանալով Ադրբեջանի կազմում, կհասնի տնտեսական աննախադեպ բարգավաճման: Այն հարցին, թե ինչո՞ւ Ղարաբաղը 70 տարի գտնվելով Ադրբեջանի կազմում չի հասել այդ բարգավաճմանը, Մահմեդկուլիեւն ասել է, թե ներկայումս իրադրությունը փոխվել է՝ ակնարկելով Ադրբեջանի նավթային հարուստ պաշարների իրացումը:

«Ներկա դրությամբ Ադրբեջանին

ԼՈՆԴՈՆ

«Ադրբեջանն ու Ղարաբաղը պետք է միանան ընդդեմ Ռուսաստանի»

Ասում է Ալիեւի փեսան

ռուս են միջոցներ ձեռնարկել Ադրբեջանի եւ ԼՂՀ միջեւ ռազմաքաղաքական առճակատման վերսկսման հավանականությունը նվազագույնի հասցնելու նպատակով:

Ստեփանակերտի նման մոտեցումը փորձագետների համոզմամբ բացատրվում է ադրբեջանական մի շարք պաշտոնյաների ռազմատենչ հայտարարություններով, որ Ադրբեջանը երբեք չի հաշտվի ԼՂՀ անկախության գաղափարի հետ ու անհրաժեշտության դեպքում կվերադարձնի գրավված բոլոր տարածքները ռազմական ուժով: Հատկանշական է առաջադրում Ադրբեջանի խորհրդարանի նախագահ Ռասուլ Գուլիեւի վերջին հայտարարությունը, որ ադրբեջանական կառավարությանն ու ժողովրդին մնում է միայն նախանշված երկրները ամեն գնով վերադարձնելու ճանապարհը: Ադրբեջանական ներկայացուցիչների նման հոգեբանությունը եւ լույսերը փորձագետների կարծիքով առաջին հերթին կապված են այդ երկրում անցկացվելիք խորհրդարանական ընտրությունների հետ եւ հետապնդում են ներքաղաքական նպատակներ: Իրականում, Ադրբեջանի ղեկավարները ըստ նույն արդյունքների հաշվի թե կարող են ժամկետում ունենալ գալ ռազմական պարտություններից ու վերսկսել հարձակողական գործողությունները ԼՂՀ-ի դեմ: Բացի այդ, Բաքվում հավանաբար սկսում են գիտակցել այն ճշմարտությունը, որ առանց խաղաղության եւ ԼՂՀ-ի հետ քաղաքական համաձայնության, Ադրբեջանը հնա-

Այդ տեսանկյունից ծինը կապահ... հատկանշական են նաեւ այսօր: Օրեր առաջ Ստեփանակերտ այցելած ԼՂՀ-ում «Քրիստոնեական համերաշխության» միջազգային կազմակերպության լիազոր ներկայացուցիչ Իրինա Դավթյանը, որը հանդիպել է Մեծ Բրիտանիայում Ադրբեջանի դեսպան Մահմուդ Մահմեդկուլիեւին: Վերջինս, ըստ ադրբեջանական լրատվական միջոցների, նախագահ Հեյդար Ալիեւի փեսան է եւ դեսպանի պաշտոնում նշանակվել է Ալիեւի իշխանության գլուխ անցնելուց հետո: Դեսպանի մեկնաբանությունները, մեր կարծիքով, որոշակի պատկերացում են ստեղծում ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ Բաքվում ձեւավորվող նոր միտումների եւ Ադրբեջանի արտաքին քաղաքականության մեջ առաջիկա փոփոխությունների մասին: «Սահմանադրական Մահմեդկուլիեւն այն կարծիքը հայտնեց, որ Ադրբեջանն ու Ղարաբաղը նախեւառաջ պետք է միանան ընդդեմ Ռուսաստանի», ասաց Իրինա Դավթյանը: Նրա համոզմամբ, Ռուսաստանը չի հաշտվի ոչ Ղարաբաղի, ոչ էլ Ադրբեջանի լիակատար անկախության ու բնական զարգացման հետ: Չեչնիայում տեղի ունեցող իրադարձությունների պատճառով Ռուսաստանը, ըստ դեսպանի, կազմակերպել է Ադրբեջանի շրջափակումը՝ խոչընդոտելով համագործակցության տնտեսության համար կարեւոր առեւտրի ապահովմանը: Մահմեդկուլիեւի կարծիքով, նույն

անհրաժեշտ է խաղաղության այդ պաշարները իրացնելու համար: Սակայն ի՞նչ է սպասում Ղարաբաղին նավթի իրացումից հետո, դեսպանն այդպես էլ չասաց», հայտնեց Իրինա Դավթյանը:

«Վերջինիս խոսքերով Մահմեդկուլիեւը լավատեսորեն է տրամադրված նավթի իրացման եւ նավթամուղի անցկացման հարցում: Նա նույնիսկ հայտնեց, «թե Ղարաբաղում կգտնվեն այն ուժերը, որոնք կպաշտպանեն տնտեսական զարգացման կարեւորությունը»: Սակայն ինքնավարության մասին պնդումները, որքան էլ լայն լինեն այն, Դավթյանի կարծիքով, հազիվ թե նպաստեն Ադրբեջանի եւ ԼՂՀ-ի միջեւ փոխադարձ համաձայնության հիմունքներով սերտ համագործակցության հաստատմանը: Տվյալ դեպքում անհրաժեշտ է մշակել Լեռնային Ղարաբաղի այնպիսի մի կարգավիճակ, որը կբացառի հակամարտության խորացումն ու ընդլայնումը, հակառակ դեպքում ադրբեջանական ղեկավարությունը ստիպված կլինի դարձյալ հետաձգել նավթի իրացման եւ տնտեսական զարգացման ծրագրերը, չի բացառում նույնիսկ իշխանությունը կորցնելը:

«Իշխանությունը Բաքվում, ինչպես եղել է այս վերջին տարիներին նկատել են Ադրբեջանում, շատ հաճախ փոխվում է Ստեփանակերտում», վերջում ասաց Իրինա Դավթյանը:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ,
Սեփ. թղթակից, Ստեփանակերտ

ՂԱԶԱԽՍՏԱՆ

Ալմա Աթան կարող է դառնալ ժանտախտի օջա՞խ

ԱԼՄԱ ԱԹԱ, 14 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՌԻԱ ՄՆԱՐՔ: Ղազախստանի մայրաքաղաքում բազմաթիվ առնետներ են հայտնվել: Նրանք ոչ միայն դարձել են աղբակույտերի եւ բնակելի շենքերի նկուղների լիիրավ տերերը, այլեւ ավելի ու ավել հաճախ են հայտնվում քաղաքի կենտրոնական մասի զբոսայգիներում ու դուրակներում:

Մոտ ապագայում Ալմա Աթան կարող է վերածվել ժանտախտի մշտապես գործող օջախ, ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտարարեց Ղազախստանի հակաժանտախտային գիտահետազոտական ինստիտուտի լաբորատորիայի վարիչ Լեոնիդ Բուրդելովը: Նրա խոսքերով, քաղաքից 80 կմ հեռու, մերձբալխաշյան տափաստաններում եւ անապատներում է գտնվում ժանտախտի առաջացման բնական օջախը: Երբ նկատի ունենք, որ տիավոր հիվանդության գլխավոր տարածողներ հանդիսացող առնետները իրենց բնակության գոտին տարեկան ընդլայնում են 35–40 կմ, ապա քաղաքային գոտում նրանց հայտնվելուն քիչ ժամանակ է մնացել: Ղազախստանի մայրաքաղաքում կրծողների դեմ պայքարի արդյունավետ միջոցներ չեն ձեռնարկվում:

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱ

Չիլլերի այցի ընթացքում քննարկվելու է «Եվրասիական ավտոմայրուղու» շինարարության ծրագիրը

Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերի երկուշաբթի օրը Ղազախստանում, Կիրգիզիայում եւ Թուրքմենստանում սկսվող այցելության ընթացքում նախատեսվում է քննարկել Թուրքիայի տարածքով նավթա- եւ գազատարների անցկացման եւ «Եվրասիական ավտոմայրուղու» շինարարության հիմնահարցերը, որը Միջին Ասիայի հանրապետությունները կկապի Եվրոպայի հետ:

Անկարայի հարաբերությունները միջինասիական պետությունների հետ վերջին տարիներին ակտիվ զարգացում են ստացել: Թուրքիայի ներդրումների ընդհանուր գումարը Ղազախստանում, Թուրքմենստանում եւ Ուզբեկստանում այսօրվա դրությամբ անցել է 4 միլիարդ դոլարից, հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը: Բացի դրանից, Թուրքիայի Էքսիմբանկը այս պետություններին հատկացրել է 1 միլիարդ դոլար ընդհանուր գումարի վարկ:

Օգոստոսի 14-ին սկսվել է Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերի առաջին պաշտոնական այցը Ղազախստան, նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւի հրավերով:

Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, Թանսու Չիլլերը կհանդիպի եւ բանակցություններ կվարի պետության ղեկավարի եւ վարչապետ Ակեժան Կաժեգելդինի հետ: Այցի ընթացքում կքննարկվեն դաշնային համագործակցության ներկա վիճակն ու հեռանկարները, ինչպես նաեւ փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող տարածաշրջանային եւ միջազգային հրատապ խնդիրներ, կստորագրվեն մի շարք երկկողմ փաստաթղթեր:

Թուրքիայի կառավարության ղեկավարի այցը եւ դրա քաղաքական բանակցությունները, ինչպես այստեղ սպասվում է, ընդհանուր պատմական եւ մշակութային արմատներ ունեցող երկու պետությունների ժողովուրդների միջեւ փոխշահավետ համագործակցությունը եւ բարեկամական հարաբերությունների խորացմանը նոր ազդակ կհաղորդեն:

[illegible]

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Նախընտրական մրցարշավն Ադրբեջանում

Ադրբեջանում խորհրդարանային ընտրությունները նշանակված են 1995 թ. վերջերին:

Երկրի ներքաղաքական ծանր իրավիճակը եւ օտար պետությունների հետ հանրապետության բարդ փոխհարաբերությունները իրենց հետքն են թողել նախընտրական «իրարանցման» վրա:

Հեյդար Ալիեւը ընդդիմության հետ շատ լրջորեն էր «աշխատում» նաեւ դրանից առաջ: Բայց ներկայումս անհրաժեշտ է ամփոփել «արդյունքները»: Ահա թե ինչու կարճ ստեւ խորհրդածությունից հետո առանց որոշակի պատճառների ընտրություններին մասնակցելու իրավունքից զրկվեցին Ադրբեջանում գրանցված 49 քաղաքական կուսակցություններից մի քանիսը:

«Կտրված» կուսակցությունների մեջ կարեւոր տեղ է գրավում Ադրբեջանի ժողովրդական իր անփոփոխ նախագահի՝ հանրապետության նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյի գլխավորությամբ: Այդ կուսակցությունը չգրանցվեց, չնայած քանիցս հայտարարել էր սահմանադրական ուղով իշխանության գլուխ անցնելու իր ցանկության մասին: Ժողովրդականին հիշեցրին անցյալ տարվա իրադարձությունները, երբ նա փորձել էր երկրում պետական հեղաշրջում կատարել: Հեյդար Ալիեւը եւ հանրապետության ղեկավարությունը ԿԳԲ-ի միջոցով ժողովրդականին մեղադրեցին ոստիկանության հատուկ ջոկատների ղեկավարների հետ գործակցելով իրադրությունն ապակայունացնելու, անօրինական զինված կազմավորումներ ստեղծելու եւ մի շարք այլ հանցանքների մեջ: Ժողովրդականը ժխտում է այդ բոլոր մեղադրանքները:

Հարկ է նշել, որ խորհրդարանային ընտրություններին մասնակցելու իրավունքից զրկվել է նաեւ մեկ ուրիշ ազդեցիկ քաղաքական կուսակցություն՝ Ադրբեջանի Իսլամական կուսակցությունը: Վերջինիս մեղադրում են, որ նա սերտորեն կապված է Իրանի քաղաքական շրջանակներին եւ առայժմ ֆինանսավորվում է հենց Իրանի կողմից, ինչը իր հերթին խախտում է քաղաքական կուսակցություններին վերաբերող օրենքը: «Մերժման» տեխնոլոգիան նույնն է, ինչ մեզ մոտ, այսինքն՝ առաջադրման փաստաթղթերում բացահայտվել են «հանցագործներ, մեկնածներ, անչափահասներ»:

Պետք է ասել, որ 1992 թ. նոյեմբերից Ադրբեջանում իր հաստատումից ի վեր Իսլամական կուսակցությունը միշտ կանգնած է եղել քաղաքական պայքարի սահմանադրական սկզբունքների դիրքերում եւ ֆինանսական առումով իրոք ապահովված է:

Խորհրդարանային ընտրություններին չի մասնակցի եւս մի քանի կուսակցություն (ընդամենը վեցը), որոնք զգալի ազդեցություն չունեն:

Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի այս բոլոր միջոցառումների նպատակն է չեզոքացնել նախագահի առավել հզոր մրցակիցներին:

Հայտնի է, որ Ադրբեջանի ապագա խորհրդարանը՝ Ազգային ժողովը, կազմված կլինի մեկ պալատից, որի 125 պատգամավորներից 100-ը ընտրվելու են մեծամասնական, իսկ 25-ը համամասնական կարգով: Եթե Ադրբեջանի քաղաքական սխեմայից հանվեն հիշյալ կուսակցությունները, ապա մնացյալները որոշակի վտանգ չեն ներկայացնի: Սակայն ամեն ինչ այդքան միանշանակ չէ, որքան թվում է:

Մեր կարծիքով, այդ միջոցառումներն այցի ընթացքում քննարկվելու է ընդդիմության շարքերի գծման ընդամենը առաջին փուլն են: Դեռեւս կա մի քանի ընդդիմադիր կուսակցություն, որոնք կարող են դառնալ նախագահ Հեյդար Ալիեւի կողմնակիցների հիմնական ընդդիմախոսները: Դրանք են առաջին հերթին Մուսավաթը, Ադրբեջանի Ազգային անկախության կուսակցությունը:

Ադրբեջանի ղեկավարությունը վարկաբեկման որոշակի «միջոցառումներ» է նախատեսել նաեւ այդ կուսակցությունների համար: Որպես հմուտ տիրակալ Հեյդար Ալիեւը հստակորեն մանեւրում է եւ տարբերակված կերպով փոփոխում իր վերաբերմունքը կուսակցությունների հանդեպ: Հավանաբար նա «չի դիպչի» Մուսավաթ կուսակցությանը, բայց ընտրություններին մասնակցելու հնարավորություն չի տա դրա ղեկավարներին, որոնք մեղադրվում են Շուշիի եւ Լաչինի հանձնման համար:

Հանրապետության ղեկավարությունը հատուկ հետեւում է վերգրել Ադրբեջանի Ազգային անկախության ազդեցիկ կուսակցությանը, որի ղեկավարը Էթիբար Մամեդովն է: Այդ կուսակցությունն արմատական դիրք է բռնել Ղարաբաղի հարցում, կողմնակից է շուկայական բարեփոխումներին եւ ժողովրդավարական վերափոխումներին:

Մամեդովի հետ Հեյդար Ալիեւը հաշվի էր նստում Սուրաթ Հուսեյնովի խռովության ժամանակ, որի շնորհիվ անցավ իշխանության գլուխ: Առանձին բանակցությունների ընթացքում Ալիեւը նրան խոստացավ վարչապետի պաշտոնը եւ այդպիսով կարողացավ խաղից դուրս բերել այդ ազդեցիկ անձնավորությանը: Այնուհետեւ վարչապետ դարձավ Սուրաթ Հուսեյնովը, իսկ ԱԳՆ-ում Էթիբար Մամեդովին առաջարկված պաշտոնը դուր չեկավ նրան, եւ նա դրանից հրաժարվելով, մնաց ընդդիմության շարքերում: Ավելին, նախագահական ընտրություններից առաջ հանրապետության պաշտոնական մամուլը հրապարակումներ արեց Էթիբար Մամեդովին «առաջարկված պաշտոնների» առնչվող բանակցությունների մասին, ինչը Մամեդովին ըստ էության դրդեց պատասխան քայլերի. նա հրաժարվեց մասնակցել նախագահական ընտրություններին: Նախագահական ընտրություններից մի քանի օր առաջ Ադրբեջանի Ազգային անկախության կուսակցությունը հայտարարեց հոկտեմբերի 3-ի ընտրությունների բոյկոտման մասին:

Հավանական է, որ «գումարելիների տեղափոխությամբ» ստեղծված այդ պատկերը կրկնվի նաեւ այս տարվա խորհրդարանային ընտրություններից առաջ:

Ներքին խնդիրներից բացի, Հեյդար Ալիեւը հաշվի է առել նաեւ արտաքին քաղաքական բնույթի հանգամանքները: Իհարկե, այստեղ՝ վիրխարի դեր խաղաց նավթի հարցը, որը կապված է մի շարք խոշոր երկրների շահերի հետ: Ադրբեջանի հրաժարվել իսլամական կուսակցությանը ուղղակիորեն եւ կոպտորեն ընտրություններին մասնակցելու իրավունքից զրկելը սոսկ նավթային պայմանագրից Իրանի դուրս գալու հետեւանքն էր: Կարելի է շարունակել Հեյդար Ալիեւի «սխեմայի» եւս մի քանի այլ փաստերի թվարկումը:

Ադրբեջանի նախագահը ամեն ինչ կանի, որպեսզի առաջիկա խորհրդարանային ընտրություններում հաղթեն իր կողմնակիցները, որոնք խմբված են իր հիմնած «Նոր Ազերբայջան» կուսակցության շուրջը: Դրանք կլինեն հիմնականում կոմունիստական բնույթի կուսակցություններ, որոնք հասցրել են փոփոխել իրենց ծրագրերը եւ դրանցում կեղծեր մտցնել մասնավոր սեփականության եւ շատ այլ բաների մասին:

Մի խոսքով, տարեվերջին Ադրբեջանը կունենա խորհրդարան, որը ոչնչով չի տարբերվի միջինասիական հանրապետությունների օրենսդիր մարմիններից:

[illegible],
Պատմագիտության թեկնածու

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

գիտություն

Հայաստանի Հանրապետության հռչակումից հետո ենթադրվում էր, որ գիտությունը, լինելով մեր ազգային ամենամեծ հարստությունը, կդառնա մեր իշխանավորների ամենաառաջին հոգատարության առարկան, քանզի խորհրդային Հայաստանի հզոր գիտուժը կարող էր շուկայական հարաբերությունների անցման հաջողության գլխավոր գրավականը լինել: Բնական էր, որ շուկայական հարաբերություններում անհրաժեշտ էր ստեղծել հանրապետության գիտության կառավարման նոր համակարգ, որը հնարավորություն կտար գիտական նվաճումները նպատակայնորեն ծառայեցնել մեր ազգային շահերին:

Այդ ճանապարհով գնացին նախկին սոցիալիստական բոլոր եվրոպական երկրները եւ մերձբալթյան հանրապետությունները: Նրանք հետեւելով քաղաքակիրթ երկրների օրինակին, ստեղծեցին Ազգային գիտական խորհուրդներ, որոնց նպատակը ազգի առաջ ծառացած բոլոր խնդիրների մասնագիտական լուծումն է: Հետեւաբար այդ խորհրդի անդամներն ընտրվում են խիստ մասնագիտական ռեյտինգի համապատասխան: Օբյեկ- չէին կարող համարվել առաջատար գիտաշխատողներ եւ ընտրվել էին սոսկ խմբակային սկզբունքով: Աշխարհում չկա մի ազգային գիտխորհուրդ, որի անդամները ոչ թե ընտրվեն իրենց մասնագիտական ռեյտինգով, այլ նշանակվեն: Բնական է, որ նման ազգային գիտխորհրդի անդամների կարողություններից վեր է գիտության եւ տեսության շահերի գնահատումը, հետեւաբար նրանց մնում է միայն ղեկավարվել խմբակային շահերով: Դրա վառ վկայությունն է վերջերս այդ Ազգային գիտական խորհրդի ղեկավարությամբ անցկացված «փորձագիտությունը», որը ոչ այլ ինչ էր, քան հաշվեհարդար առանձին գիտական ուղղությունների եւ գիտնականների նկատմամբ: Որ այդ «փորձագիտությունը» ոչ մի կապ չուներ գիտության եւ առավել եւս մեր հանրապետության շահերի հետ, ապացուցեցին հենց իրենք՝ Ազգային գիտխորհրդի անդամները, երբ անցկացրին փորձագիտության արդյունքների վերանայում, եւ բազմաթիվ թեմաներ նորից վերականգնվեցին (ընդհանուր թեմաների թվի 30-40 տոկոսը՝ համաձայն տարբեր աղբյուրների): Բայց ի՞նչ սկզ- րում, որի երկու հատորը լույս տեսավ անցյալ տարի Նյու Յորքի «Academic press»-ի հրատարակչության կողմից:

Սպասում էի, որ վերը նշված հաջողությունների համար մեր կենտրոնի առաջատար աշխատակիցները եթե չպարգեւատրվեին, գոնե կարժանանային մեր տեսության ավելի ջերմ հովանավորությանը: Մինչդեռ «փորձագետների» առաջին փուլի արդյունքով նրանք զրկվեցին իրենց մասնագիտությամբ աշխատելու իրավունքից եւ միայն իմ բողոքից հետո վեց ամիս վերադարձվեց՝ մեր աշխատանքները շարունակելու համար: Այդ «փորձագիտության» հետեւանքով ֆինանսավորումից զրկվել են այն թեմաները, որոնց ղեկավարները կամ կատարողները գտնվում էին արտասահմանյան գործուղումների մեջ, այլ խոսքով՝ այն թեմաները, որոնք կարող են մրցունակ լինել եւ հետաքրքրել արտասահմանյան գիտական կենտրոններին: Առկա է հակասությունը՝ ԳԱԱ ղեկավարության քաղաքականության եւ էկոնոմիկայի նախարարության գործելակերպի միջեւ: ԳԱԱ-ի ղեկավարությունն անընդհատ գիտական համագործակցության պայմանագրեր է կնքում

ՀԻՄՆԱՀԱՐՑ

«Փորձագիտություն» անվան տակ բարբարոսություն սեփական գիտության հանդեպ

տիվության դեմ չմեղանչելու համար նշենք, որ Հայաստանում եւս փորձ արվեց ստեղծել Ազգային գիտական խորհուրդ: ՀՀ նախագահի հրամանով կազմվեց հանձնաժողով գիտության կազմակերպման հարցերը հանրապետությունում ուսումնասիրելու, եւ գոյություն ունեցող համակարգը կատարելագործելու համար: Նախագահի մյուս հրամանը վերաբերում էր Գիտությունների ակադեմիայի (ԳԱ) կարգավիճակին, որով նա ԳԱ-ին տվեց Ազգային գիտական խորհրդի կարգավիճակ: Վերջինս պիտի դառնար կառավարության հիմնական խորհրդատու օրգանը եւ հանրապետությունում գիտատեխնիկական առաջընթացի ղեկավարը: Միաժամանակ բնական էր ԳԱ-ի անվանափոխումը Ազգային ակադեմիայի:

Սակայն, նախագահի վերը նշված հրամանը ուղեցույց չհանդիսացավ իշխանությունների որոշ օղակների համար:

Ենթադրվում էր, որ նախագահի հրամանին կհետեւի Գերագույն խորհրդի որոշումը հանրապետության գիտական համակարգում բարենորոգչություն անցկացնելու մասին, եւ կստեղծվի գիտության կառավարման նոր համակարգ, որտեղ Գիտությունների ազգային ակադեմիան, խորը վերակառուցումից հետո, կստանձնի ղեկավար օրգանի դեր: Բայց դժբախտաբար Գերագույն խորհուրդը անուշադրության մատնեց մեր ազգային ամենամեծ հարստության՝ հանրապետության գիտական ներուժի պահպանման հարցը, որի հետեւանքով քաոսային վիճակ ստեղծվեց գիտության կառավարման գործում. ԳԱԱ-ն զրկված է հանրապետության նախագահի հրամանով հաստատված իր իրավունքներից եւ հետեւաբար չի կատարում հանրապետությունում գիտական ղեկավարի իր պարտականությունները: Բարձրագույն կրթության եւ գիտության նախարարությունը ուղիղ պայմանագրային փոխհարաբերությունների մեջ էր գտնվում ակադեմիական հիմնարկների հետ՝ շրջանցելով ԳԱԱ նախագահությանը, էկոնոմիկայի նախարարությունը իրեն ոչ հատուկ գործառույթով էր զբաղված՝ որոշում էր Հայաստանում գիտության առաջնահերթ ուղղությունները եւ անց էր կացնում գիտական թեմաների փորձագիտություն, իսկ վերջերս նախկին պետնախարար Արմենակ Ղազարյանի ղեկավարությամբ ստեղծվել էր Ազգային գիտխորհուրդ, որի անդամների գերակշռող մասը նույնիսկ հանրապետության պայմաններում բունքով: Եթե դա փորձագիտության առաջին փուլի սխալն էր, ապա նման հանձնաժողովի աշխատանքը լուրջ եւ օրինական համարել չի կարելի: Եթե վերականգնվել է նորից խմբակային սկզբունքով, ինչով անցել է «փորձագիտությունը», ապա դա ուղղակի հանցագործություն է ազգային շահերի նկատմամբ: Դժվար է ուրիշ գնահատական տալ այն նախաձեռնությանը, որի հետեւանքով փակման փաստի առաջ են կանգնում տասնամյակների ընթացքում ստեղծված միջազգային ճանաչում ստացած ինստիտուտներ կամ լաբորատորիաներ, գիտնականներին նետում են փողոց՝ զրկելով նրանց իրենց հայրենիքում, իրենց մասնագիտությամբ ծառայելու իրավունքից, եւ այդ հիմնարկների ահռելի նյութական միջոցները դատապարտվում են ոչնչացման:

Որպես այս ամենի ապացույց, բերենք ԳԱԱ կենսաֆիզիկայի կենտրոնի օրինակը, որտեղ մշակվող բոլոր թեմաները նվիրված են միջավայրի գերթույլ ազդակների կենսաբանական ազդեցության եւ ցավի առաջացման մոլեկուլյար մեխանիզմների ուսումնասիրության հարցերին: Նույնիսկ ոչ մասնագետին պարզ է, թե ինչքան մեծ կենսական անհրաժեշտություն է այդ հիմնախնդիրների ուսումնասիրությունը Հայաստանի նման երկրի համար, որը գտնվում է պատերազմի մեջ, ատոմակայան եւ «Նաիրիտ» քիմիական կոմբինատ ունի եւ երկրաշարժի գոտի է:

Միգուցե կենսաֆիզիկայի կենտրոնի գիտական ակտիվությունը չբավարարեց «փորձագետներին»: Այն, որ մեր նախաձեռնությամբ Երեւանում կազմակերպվեցին բջջաթաղանթի ֆունկցիայի նյութափոխանակային կարգավորմանը նվիրված առաջին եւ երկրորդ միջազգային գիտաժողովները, իսկ երրորդը նախատեսվում է 1996-ին կազմակերպել Արցախում, կամ այն, որ մենք համատեղ բազմաթիվ աշխատանքներ ենք տպագրել ամերիկացի, անգլիացի, գերմանացի, ճապոնացի, հունգարացի, հարավսլավացի առաջատար գիտնականների հետ: 1994 եւ 95 թթ. ընթացքում, կենտրոնի աշխատակիցները երեք միջազգային գիտաժողովների կազմկոմիտեների հրավերով հանդես են եկել պլենար զեկուցումներով, որոնցից մեկում առաջին անգամ փորձ էր արվում բացատրել ցավի առաջացման բջջային մեխանիզմները: Հայաստանի կենսաբաններից առաջինը ինձ բախտ վիճակվեց հանդես գալ միջազգային գիտական ժողովածուի խմբագրի դե- տարբեր երկրների համապատասխան կառույցների հետ: Սակայն կրճատվում են համագործակցությունն իրականացնող գիտնականների թեմաները եւ ոչնչացվում նրանց աշխատանքները, հետեւաբար նրանց զրկում են հայրենիքում իրենց գիտական աշխատանքը ծավալելու հնարավորությունից:

Հարց է առաջանում, թե ի՞նչ նպատակ է հետապնդում եւ ո՞ւմ շահերին է ծառայում նման «փորձագիտությունը»:

Եթե հավատանք պատճառաբանվող ֆինանսների սղությանը, ապա ինչո՞ւ մեր իշխանավորները չգնացին գիտաշխատողների ատեստացիայի ճանապարհով, որը հնարավորություն կտար գիտնականների գնահատման հայտնի միջազգային ստանդարտների օգնությամբ ազատվել գիտության համար ոչ պիտանի աշխատողներից:

Ազգային գիտխորհուրդը, որը որոշեց զրկել ֆինանսավորումից բազմաթիվ՝ միջազգային ճանաչում վաստակած կոլեկտիվների եւ գիտնականների, արդյոք գիտակցե՞ց, թե ինչ տեսակ բարոյական հարված է հասցնում մեր հանրապետության միջազգային հեղինակությանը:

Շատ տեղին կլիներ, որ մեր հանրապետությունում եւս գործեր Լատվիայի Գերագույն խորհրդի 1992 թ. «Գիտական գործունեության վերաբերյալ» օրենքը, որի 7-րդ հոդվածի համաձայն «գիտնականը պատասխանատվություն է կրում իր կոմպետենցիայի չարաշահման համար, երբ հասարակության գործընթացի համար տալիս է երաշխավորություններ, որը չի բխում իր իսկ ուսումնասիրության արդյունքներից»: Այն ժամանակ, երեւի, մեր հանրապետությունում չկայացած գիտնականը չորոշեր մեր ազգային գիտական գենոֆոնդի ճակատագիրը եւ այս «փորձագիտության» հեղինակներին չհաջողվեր խուսափել պատասխանատվությունից, որոնց գործունեության հետեւանքով նման աղետալի հարվածի ենթարկվեց Հայաստանի գիտությունը:

Հուրախություն մեզ, վերջապես օգոստոսի 1-ին ԳԱԱ նախագահությունը քննարկել է վերը նշված «փորձագիտության» ժամանակ թույլ տրված լուրջ թերությունները եւ որոշվել է բաժանմունքներում քննարկելուց հետո այդ մասին պաշտոնական կարծիք հայտնել կառավարությանը:

ՍԻՆԵՐԻԿ ԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ,
Հայ կենսաֆիզիկոսների ընկերության նախագահ,
ԳԱԱ կենսաֆիզիկայի [illegible]
կենտրոնի [illegible] տնօրեն, պրոֆեսոր

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Էկոնոմիկայի նախարարության պաշտոնյաները գիտության ճակատագրի որոշողներ

Մշակույթ, գիտություն եւ առաջադիմություն

Դը Գոլ

Այս թեզը դարձավ Ֆրանսիայի, որպես մեծ տերության, հիմնաքարը, եւ արդյունքներն ակնհայտ են:

Հայաստանում գիտական գործունեությամբ զբաղվում էին մոտավորապես 25 հազար գիտական աստիճան ունեցող մասնագետներ: Ոչ ճշգրտված տվյալներով նրանց կեսը կամ արտագաղթել է, կամ այլեւս չի զբաղվում հետազոտություններով: Սա մեր տնտեսաքաղաքական իրավիճակի արգասիքն է: Գիտական պոտենցիալի մասին կարելի է եզրակացություն անել նաեւ 92-93 թթ. Սորոսի հիմնադրամին մասնակցած եւ մրցութային խիստ պայմանների բովով անցած, գրանտներ ստացած գիտնականների թվաքանակից: Վերջինիս մակարդակն այնքան բարձր էր նախկին Խորհրդային Միությունում, որ թե ստացված գրանտների քանակի, Հայաստանի գիտնականները զբաղեցրին առաջին տեղը, երբ հարաբերակցենք բնակչության եւ գիտնականների քանակը: Հետազոտությունները ցույց տվեցին, որ այդ գրանտների 82 տոկոսը ստացան ԳԱԱ բնական գիտությունների բնագավառի պաշտոններ չզբաղեցնող գիտնականներ: Բացառություններ եղել են, բայց դա օրինաչափություն չէ: Եվ ահա ինտելեկտուալ պոտենցիալի գլխավերեւում վերջին ամիսներին կախվեց «բարեփոխումների» մի գործընթաց, որը բերեց հիմնարար գիտությունների որոշ բնագավառների եւ ինստիտուտների հաստիքների կրճատման եւ լուծարման: Հանրապետական գիտական փորձագիտական խորհրդի (նախագահ՝ նախկին պետնախարար Ա. Ղազարյան) «պատվերը» իրագործեցին էկոնոմիկայի նախարարության գիտության բաժնի 6-8 չինովնիկները: Գործընթացի եւ մեխանիզմի իրագործման մասին «ՀՀ» օրաթերթում մանրամասն բացատրություններ է տվել նախարարության բաժնի վարիչ Հ. Կարապետյանը: Նախ, լավ կլիներ, որ կառավարությունն ուշադրություն դարձներ չինովնիկների ուռճացած թվաքանակին. էկոնոմիկայի նախարարության եւ նրա ստորաբաժանումների աշխատողների քանակը գերազանցում է ամբողջ ԳԱԱ-ի քանակին: Սա մանավոր հարց չէ: Այս եւ այլ բյուջետային հիմնարկների աշխատողների քանակի (400 հազար) օպտիմալացման համար լուրջ առաջարկներ են արել Միջազգային արժութային հիմնադրամը եւ այլ միջազգային կազմակերպություններ, որոնք շահագրգռված են, որպեսզի արժութային ներդրումները Հայաստանի տնտեսության մեջ չփոշիանան եւ օգտագործվեն նպատակային: Երբ կառավարությունը չի կարող ֆինանսավորել հիմնարար գիտությունների պայմանագրային թեմաները, ապա ինչպես հասկանալ, որ նախատեսված ֆինանսների առյուծի բաժինը (70 տոկոս) փոխանցվում է մասնավոր թեմաների համար: Նրանք ունե՞ն գործնական նշանակություն, կավելացնե՞ն մեր հանրապետության տնտեսական պոտենցիալը: Կասկածելի է: Գործնական ներդրումներ եւ առաջարկներ կան նաեւ ԳԱԱ ինստիտուտներից: Բայց դրանց մեծ մասը խափանվեց էկոնոմիկայի նախարարության կողմից: Հարցի կարգավորման մասին դեռ չորս-հինգ տարի առաջ Հայաստանի գիտնականների միությունը եւ ԳԽ գիտության, մշակույթի եւ կրթության հանձնաժողովը (նախագահ Ռ. Ղազարյան) առաջարկել էին, որ գիտության բնագավառում տարվող քաղաքականության, պատասխանատվությունը և պատասխանատվությունը դրվեն նոր ստեղծված համապատասխան նախարարության վրա, վերացնելով բոլոր նախարարություններում գիտության բաժինները և վարչությունները: Այդ լուրջ հարցը վերին ատյաններում նույնիսկ չքննարկվեց: Հ. Կարապետյանի կողմից առաջարկվեց մի մաթեմատիկական բանաձեւ, որի «լուծման» արդյունքում իրագործվեց կառավարության պատվերը կրճատել հիմնարար գիտություններին տրվող չնչին ֆինանսավորումը: Փորձագիտական հանձնաժողովների անդամներից եւ նախարարությունների գիտության բաժինների աշխատողներից ճարպիկները կարողացան հատկացնել իրենց եւ հին, եւ նոր թեմաների ֆինանսավորումը: Ինստիտուտների տնօրենները եւ ԳԱԱ նախագահությունը այսինքն այն խաղը, որն այսօր ինտելեկտուալ աշխատանքով չի զբաղվում, դուրս մնացին:

Քանի որ Հայաստանում բացակայում է ինտելեկտուալ պոտենցիալի պահպանման իրավական դաշտը, մի քանի առաջարկներ՝ ինչ թե ինչ կարգավորելու կառավարության քաղաքականությունը գիտության բնագավառում

– բոլոր նախարարություններում լուծարել գոյություն ունեցող գիտության ենթաբաժինները եւ այդ բնագավառի գործառույթները հանձնել կրթության եւ գիտության նախարարությանը, քանի որ պայմանագրերը ստորագրվում են վերջինիս եւ ինստիտուտների տնօրենների միջեւ,

– ֆինանսավորել ԳԱԱ ստորաբաժանումների կողմից առաջարկված գիտական թեմաների հայտերի եւ նրանց փորձագիտական բաց քննարկումների,

– պետական փորձագիտական հանձնաժողովների անձնակազմի կեսը փոխել տարին մեկ անգամ (առնվազն սկզբին), իսկ նախագահներին ընտրել 2 տարին մեկ, հանձնաժողովների անդամներից:

Հուսանք, որ մոտ ապագայում Ազգային ժողովը եւ կառավարությունը լուրջ մոտեցում կցուցաբերեն ինտելեկտուալ պոտենցիալի պահպանմանը եւ զարգացմանը:

ԱՐԱՄ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ,
Երկր. գիտ. թեկնածու, ԳԱԱ

Մշակույթի նախարարության Երեւանի կինոտեխնիկումը հայտարարում է 1995-96 ուս. տարվա ընդունելություն հետեւյալ մասնագիտություններով

1. «Տեսատեխնիկայի եւ կինոսարքավորումների շահագործում»
Ութամյա բազայի վրա, ուսման տեւողությունը 3 տարի 10 ամիս, անվճար ուսուցմամբ

2. «Մշակույթի էկոնոմիկա եւ կառավարում»
Միջնակարգ կրթության բազայի վրա, ուսման տեւողությունը 1 տարի 10 ամիս, առկա ձեւ եւ վճարովի ուսուցմամբ:

3. «Գեղարվեստական ֆիլմերի ռեժիսուրա»
Միջնակարգ կրթության բազայի վրա, ուսման տեւողությունը 1 տարի 10 ամիս, վճարովի ուսուցմամբ

Դիմումները ընդունվում են «Մշակույթի էկոնոմիկա եւ կառավարում» մասնագիտության գծով [illegible] մինչեւ օգոստոսի 18-ը, վճարովի ուսուցմամբ եւ «Տեսատեխնիկայի եւ կինոսարքավորումների շահագործում» մասնագիտության գծով մինչեւ օգոստոսի 30-ը

Դիմորդները ընդունելության քննություններ հանձնում են
«Գեղարվեստական ֆիլմերի ռեժիսուրա» մասնագիտությամբ՝ մասնագիտությունից (հարցազրույց) եւ հայոց լեզու (թելադրություն)
«Մշակույթի էկոնոմիկա եւ կառավարում» մասնագիտությամբ՝ [illegible] հարցազրույց եւ հայոց լեզու (շարադրություն)
Ութամյա բազայի դիմորդները [illegible] 19 տարին լրանալուց հետո [illegible]
[illegible]

Հեռախոսներ՝ 48-45-92, 48-05-80, 48-05-81

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ՆԱՏՕ-ն ԱՄՆ-ի եւ Ռուսաստանի միջեւ որպես սիրո նոր բույն

Հյուսիսատլանտյան դաշինքում ԱՄՆ-ի դեսպան Ռոբերտ Հանթերն այս տարվա մայիս ամսին տեղի ունեցած մի հանդիպման ժամանակ ասել էր. «Ռուսաստանին իմնար տահայտման հնարավորություններ տալու հարցում մենք միշտ պատրաստ ենք: Ռուսաստանի առջեւ ՆԱՏՕ-ի դռները բացելով ցանկանում ենք ցույց տալ, թե ով ենք մենք եւ ինչ ենք անում»:

Ռուսաստանի եւ ՆԱՏՕ-ի միջեւ հարաբերությունները Արեւելյան դաշինքի մյուս երկրների հետ նույնացնել չի կարելի: Հարավսլավական ճգնաժամից հետո ՆԱՏՕ-ի եւ ... նակ բնույթ են կրում: ՆԱՏՕ-ն տարիներ շարունակ ղեկավարվում էր «Keep US in, Soviets out, Germans down» (ամերիկացիներին ներս, սովետներին դուրս, իսկ գերմանացիներին պահիր հսկողության տակ) սկզբունքով: Բայց այժմ «սովետներին դուրս» արտահայտությունը փոխարինելով է, եկել «ռուսներ, համեցեք ներս» արտահայտությունը, իսկ իր գոյությունը պահպանելու համար ՆԱՏՕ-ն ստիպված ԱՄՆ-ին աշխատում է իր կազմում պահել:

Թուրքիայի անելիքները

Ներկայումս ՆԱՏՕ-ի համար կարեւոր նշանակություն ունի միջերկրածովյան խաղաղականությունը: ՆԱՏՕ-ն Միջերկրական ծովի ավազանում տիրող անկայունությունը ... րեւոր է: 1952 թվականից սկսած Թուրքիան Արեւմուտքի հետ հարաբերությունները հիմնականում իրականացրել է ՆԱՏՕ-ի միջոցով: ՆԱՏՕ-ի ֆունկցիաների բացակայության պայմաններում Թուրքիան Եվրոպայում կկորցնի իր դերն ու նշանակությունը, քանի որ Եվրամիության եւ Արեւմտաեվրոպական միության անդամ չէ: Թուրքիայի համար ՆԱՏՕ-ն ունի նաեւ գործնական նշանակություն: Թուրքիայի եւ Հունաստանի միջեւ հակասությունները շատ հաճախ լուծվել են ՆԱՏՕ-ի անմիջական միջնորդությամբ:

Թուրքիան արդյո՞ք կկորցնի իր կարեւորությունը

Այժմ շատերին հետաքրքրում է, թե ... համարվում է «10 զարգացող երկրներից մեկը»: Գերմանիայից հետո ներմուծումների առումով Թուրքիայի համար երկրորդ երկիրը համարվում է ԱՄՆ-ը: ԱՄՆ-ը Թուրքիայում տարեկան կատարում է 2,5 միլիարդ դոլարի ներդրում: Շատերին կարող է թվալ, թե տնտեսական հարաբերությունները պաշտպանության խաղաղականության հետ որեւէ առնչություն չունեն: Այստեղ տեղին է օգտագործել «money talks» (դրամը խոսում է) արտահայտությունը: Ամերիկյան մի հետազոտության համաձայն մինչեւ 2000 թվականը ԱՄՆ-ից կատարվող ներմուծումները տարեկան 15 տոկոս աճելով՝ 5 տարի հետո կկազմեն 6 միլիարդ դոլար:

ԱՄՆ-ը պաշտպանում է Թուրքիայի՝ Եվրոպայի մի մասը լինելու տե...

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Աշխարհում տեղի ունեցող փոփոխությունները եւ Թուրքիան

ԽՍՀՄ փլուզումից եւ սառը պատերազմի ավարտից հետո Հյուսիսատլանտյան դաշինքի դերն ու նշանակությունը փոխվեց: Միաժամանակ փոխվեցին դաշինքի անդամ պետությունների հարաբերությունները թե՛ միմյանց եւ թե՛ նախկին Վարշավյան ուխտի անդամ պետությունների եւ հատկապես Ռուսաստանի նկատմամբ: Այս տեսանկյունից առանձնակի հետաքրքրություն է ներկայացնում Թուրքիան, որը ձգտում է ճշտել իր հարաբերությունները մի կողմից ՆԱՏՕ-ի, դաշինքի անդամ մյուս պետությունների, բալկանյան երկրների ու առանձնապես ԱՄՆ-ի եւ մյուս կողմից Ռուսաստանի, կովկասյան երկրների ու Միջին Ասիայի թուրքախոս հանրապետությունների հետ: Ստորեւ, մասնակի կրճատումներով, ներկայացնում ենք «Չուռրիյեթ» թերթի հուլիսի 25-ի համարում տպագրված թուրք հրապարակախոս Յավուզ Օզերի «Վերածնունդ կամ մահ» հոդվածը, որի հեղինակը փորձում է գտնել վերը նշված հարցերի պատասխանները:

Ռուսաստանի միջեւ հարաբերությունները գնալով աշխուժացան: Կարեւոր հանդիպումներից առաջ եւ հետո ՆԱՏՕ-ն սկսեց Ռուսաստանին պարբերաբար տեղեկություններ հաղորդել:

Ինչպես հայտնի է, 1996 թվականին նախատեսվում է՝ վերանայել Եվրոպայում սովորական սպառազինության կրճատման վերաբերյալ համաձայնագիրը: Ենթադրվում է, որ ԵԱՀԿ-ի շրջանակներում կայանալիք բանակցությունները դժվարին ընթացք կունենան, որովհետեւ Ռուսաստանը մերժեց Կովկասում իր զինուժը կրճատելու պահանջները: Մյուս կարեւոր հանգամանքն այն է, որ 1996 թվականին թե՛ ԱՄՆ-ում եւ թե՛ Ռուսաստանում տեղի են ունենալու նախագահական ընտրություններ: Իշխանությունն իր ձեռքում պահելու Բորիս Ելցինի հնարավորությունները հարցական տակ են, իսկ ԱՄՆ-ում արդեն հայտնի են նախագահի այդ թեկնածուների անունները:

ՆԱՏՕ-ի եւ Ռուսաստանի միջեւ հարաբերությունները շատ տարօրի... վարից պատերազմ է հայտարարել: Մի առիթով ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Վիլլի Կլաասը անզգուշաբար հայտարարել էր, թե անկայունության հիմնական պատճառը իսլամական արմատականությունն է: Բայց այդ արտահայտությունը համերության կողմից խիստ բացասաբար ընդունվելուց հետո ոչ Վիլլի Կլաասից եւ ոչ էլ մի ուրիշից այլեւս չլսվեց:

Շատ կարեւոր է տեղի ունեցող իրադարձությունների նկատմամբ Թուրքիայի վերաբերմունքը: Անկեղծորեն Թուրքիան ՆԱՏՕ-ի ընդլայնման կողմնակից է, բայց պայմանով, որ ՆԱՏՕ-ն իր հիմնական դրույթներից չշեղվի: Թուրքիային վախեցնում է այն հանգամանքը, որ ՄԱԿ-ի եւ ԵԱՀԿ-ի օրինակով ՆԱՏՕ-ն նույնպես կկորցնի իր ազդեցությունն ու նշանակությունը: ՆԱՏՕ-ի ընդլայնումը անխուսափելի է, այն կանխելու փորձերը անիմաստ: Թուրքիան պաշտպանում է այն տեսակետը, որ ՆԱՏՕ-ն պետք է ընդլայնվի ոչ թե մեկ, այլ բազմաթիվ տարբերակներով: Թուրքիայի համար ՆԱՏՕ-ի դերը դեռեւս կա...

ՆԱՏՕ-ի ընդլայնման ու Պաշտպանության եվրոպական համակարգի կարժեզրկե՞ն արդյոք Թուրքիայի դերն ու նշանակությունը: ՆԱՏՕ-ի կազմում կա ընդամենը 2 երկիր, որոնք Արեւմտաեվրոպական միության անդամներ չեն. Թուրքիան եւ ԱՄՆ-ը: Սառը պատերազմից հետո Եվրոպայում ԱՄՆ-ի ռազմական ներկայության միակ գրավականը համարվում է ՆԱՏՕ-ն: ԱՄՆ-ը մեծ ջանքեր է գործադրում, որպեսզի ՆԱՏՕ-ն պաշտպանական դաշինք լինելուց բացի, դառնա նաեւ ռազմա-տնտեսական ու նույնիսկ էթնիկական խնդիրներով զբաղվող մի կազմակերպություն եւ Թուրքիայի հետ հարաբերությունների հարցում աշխատում է ղեկավարվել հենց այդ սկզբունքով: Պաշտպանական դրույթների վրա հիմնված թուրք-ամերիկյան հարաբերությունները այժմ գտնվում են լուրջ կերպափոխության փուլում:

ԱՄՆ-ի հետ հարաբերությունները

ԱՄՆ-ի գնահատմամբ Թուրքիան ... սակետը: Եվրոպական մաքսային ընդհանուր միությունը Թուրքիայի անդամագրվելու դժվարությունները հաղթահարելու նպատակով նախագահ Քլինթոնը Եվրամիությունում իր ներկայացուցիչ նշանակեց ավագ դեսպան, թուրքամետ Ստյուարտ Էյզենշտադին: Հակառակ Թուրքիայի կարեւորության նվազման վերաբերյալ վերջերս լսվող պնդումների, իրականությունը հակառակ պատկերն է ներկայացնում: Բալկաններում, Կովկասում, Միջին Ասիայում, Միջերկրական ծովում եւ Եվրոպայի կենտրոնում ռազմավարական առանձնահատուկ աշխարհագրական դիրքի շնորհիվ այդ տարածքի երկրների հետ էթնիկական, մշակութային եւ ազգային սերտ առնչություններ ունեցող Թուրքիայի կարեւորությունը գնալով ավելի կմեծանա: Չպետք է մոռանալ, որ աշխարհում տեղի ունեցող նոր փոփոխությունների համատեքստում իր ուրույն տեղն ունենալու հնարավորությունը գլխավորապես կախված է հենց իրենից՝ Թուրքիայից:

ԳՐԻԳՈՐ ՉԱՐԲՕՅԱՆ

ԹԲԻԼԻՍԻ

Նախընտրական պայքարը Վրաստանում

Կիրակի օրը Վրաստանի ղեկավարը ելույթ ունեցավ ազգային հեռուստատեսությամբ: Վրաստանի ժողովրդին ուղղված նրա դիմումի հիմնական թեման երկրի խորհրդարանի առջեւ կա ընտրություններն էին: Հարկ է նշել, որ էդուարդ Շեւարդնաձեն հաճախ է ելույթ ունենում ռադիոյով ու հեռուստատեսությամբ եւ, ինչպես նշում են տեղացի դիտորդները, ունի բարձր վարկանիշ (38 տոկոս):

Սակայն Վրաստանի ղեկավարի մտահոգությունն՝ անհիմն չէ: Նոր սահմանադրության հոդվածներին առնչվող խորհրդարանային վիճաբանությունների ընթացքում ընդդիմությունն ամեն ինչ անում է ժողովրդի բոլոր վիճակի ամբողջ մեղքը էդուարդ Շեւարդնաձեի վրա բարդելու նպատակով:

Փորձառու քաղաքական գործիչ էդուարդ Շեւարդնաձեն որոշել է ժողովրդի կարծիքին դիմել՝ ընդդիմության դեմ պայքարելու համար: Նա մասնավոր կարգով երկրի բոլոր ժողովրդավարական ուժերին միավորման կոչ է արել, որպեսզի հեսադիմական ուժերը իշխանության գլուխ չանցնեն: Թեեւ պետության գզուեավոր ղեկավարը չի նշել, թե կոնկրետ որ ուժերի մասին է խոսքը, բայց պարզ է, որ այն ընդդիմության մասին է, որի շարքերում ի հայտ են եկել բազմաթիվ անհամո անձնավորություններ՝ «Մխեդրիոնի» ղեկավար Ջաբա Իոսելիանին, Վրաստանի Ազգային անկախություն կուսակցության նախագահ Իրակլի Ծերեթելին եւ Զվիադ Գամսախուրդիայի կողմնակիցներ:

էդուարդ Շեւարդնաձեն մինչեւ նոյեմբեր ժամանակ ունի վարկաբեկման նպատակով ընդդիմության դեմ պայքարելու համար: Այդ պայքարի մեթոդների զինանոցում կան ավանդական «միջոցառումներ», ընդդիմադիր ուժերին կարելի է մեղադրել ժողովրդի շահերը դավաճանելու, իրավիճակի ապակայունացման փորձ անելու եւ նույնիսկ թմրամոլության մեջ:

Վրաստանի ղեկավարի հավաստիացման համաձայն՝ հանրապետության սահմանադրությունը խորհրդարանում կընդունվի առաջիկա շաբաթում: Թեեւ իշխանության նախագահական ձեւի վերաբերյալ սահմանադրության կարեւոր կետերից մեկն արդեն ընդունված է, առջեւում կա եւս մեկ խրթին հարց՝ պետության դաշնակցային կառուցվածքի մասին: Ընդդիմությունը կտրականապես դեմ է այդ կետին, այն համարելով Վրաստանի տրոհման սկիզբը:

Ռ. Գ.

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԿՈՎԿԱՍ

Չեչնիա. «Ռուսաստանն ուժ կգործադրի»

Կիրակի օրը Ռուսաստանի Դաշնության ներքին գործերի նախարար Կուլիկովը հայտարարեց, որ երբ Ջոխար Դուդաեւի կողմնակիցները զենքը վայր չդնեն եւ չվերադարձնեն հուլիսի վերջերին ստորագրված ռազմական համաձայնագրի ծրագրի բոլոր կետերը, ապա Ռուսաստանն ուժ կգործադրի: Չեչնիայում սկսված «խաղաղության» պայմաններում նման կտրուկ հայտարարությունը խիստ տեղին է հնչում:

Ջոխար Դուդաեւի զինյալները լեռներից հարթավայր իջնելով, ոչ միայն ազատորեն շրջում են, այլեւ կրակում անհամաձայնական կարգը վերահաստատող զինվորների վրա: Ինչպես Պետդումայի նիստում ասաց Ստանիսլավ Գովորուխինը, Չեչնիայում հնարավոր է ռազմական գործողությունների վերսկսում:

Չեչնիայում տեղի են ունենում Ռուսաստանի զինվորականությանը ոչ ձեռնտու եւ ... օրինակ, Չեչնիայի ... ժամանակավոր ... ընդդիմության ... բանակցությունների մի շարք ղեկավարներ ...

Դուդաեւականների ճամբարի ներքին հակամարտությունը ռուս-չեչենական բանակցություններից Մասխադովի հեռացումը միանշանակ կերպով կարող է բացատրվել որպես պայմանագրի ռազմական հարցերի պայմանների կատարումից Դուդաեւի հրաժարում:

...նել, որ պետք է Ջոխար Դուդաեւի ներկայացուցիչների հետ դիմել համատեղ գործողությունների: Դրա պատճառները տարբեր են: Այդ ընդդիմությունը, որ ժամանակին Ռուսաստանին սատարել էր դիմակայելու համար, այսօր հանձնված է բախտի քմահաճույքին: Նման իրավիճակում նա իր տեղը պահպանելու համար կարող է դիմել նաեւ այդ քայլին:

Առայժմ Գրոզնիում եւ Չեչնիայի շատ որոշ բնակավայրերում ռուսաստանցիների եւ դուդաեւականների միջեւ «թույլ» դիմակայությունը շարունակվում է: Որոշում են կրակոցներ, զոհվում են մարդիկ: Գրոզնիում կանայք հանրահավաքներ են անում, պաշտպանելով Դուդաեւի կողմնակիցներին:

ՌՈՒԶԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ

Պետության կողմից արտոնագրված

«ԱՆԱՆԻԱ ՇԻՐԱԿԱՑԻ»

հայկական համալսարանը

Հայտարարում է 1995-96 ուստարվա ընդունելություն հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

ա) հայագիտություն (այդ թվում նաեւ օտար լեզվից հայերեն թարգմանության մասնագիտացմամբ),

բ) ռոմանագերմանական բանասիրություն (անգլերեն-գերմաներեն, գերմաներեն-ֆրանսերեն, ֆրանսերեն-անգլերեն կամ իսպաներեն),

գ) ընդհանուր պատմություն (այդ թվում նաեւ դեսպանական կամ արխիվային մասնագիտացմամբ)՝ օտար լեզվի խորացված ուսուցմամբ,

դ) Էկոնոմիկա եւ արտադրության կառավարում՝ անգլերեն լեզվի խորացված ուսուցմամբ:

Ուսման տեւողությունը 4 տարի է, կատարելագործված ծրագրերով: Ուսման վարձը պայմանագրային, ուստարվա ընթացքում չի փոխվում: 2 տարի անընդմեջ գերազանց սովորող ուսանողները (ուսման գնահատականների ...) ազատվում են ուսման վարձից:

Այլ բուհերում սովորող կամ բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք համալսարանում կարող են ձեռք բերել երկրորդ մասնագիտություն: Մասնագիտությունը աշխատող կամ բանակում ծառայող անձինք կարող են սովորել հեռակա:

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ օգոստոսի 25-ը, ամեն օր ժ. 10-14-ը, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից: Քննությունները՝ հուլիսի 25-30-ը եւ օգոստոսի 25-30-ը: Դասերի սկիզբը սեպտեմբերի 1-ից: Համալսարանն աշխատում է առավոտյան ժ. 9-14-ը:

Համալսարանի հասցեն. Երեւան, Տիգրան Մեծի պողոտա, 65 ա, 7-րդ հարկ («Մասունցի Դավիթ» մետրո կայարան, թիվ 119 ֆրանսիական բժշկական դպրոցի դիմաց):

Հեռախոս. 57-31-71, 57-18-22, 57-37-48:

Ընդունող հանձնաժողով

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Նախորդ ֆիլմերը դիտած ամեն մի հասարակ մահկանացուի թվում էր, թե ամեն ինչ ասված է արդեն, եւ հաջորդներին այլեւս կարեւոր անելիք չի մնում: Սակայն ամեն հաջորդ հագեցած էր լինում նոր խոսքի, նոր դիտելիքի, նույնիսկ ողելից նոր երանգների, որովհետեւ հիմնում ձեռագրերն են, որոնցից յուրաքանչյուրն իր պարունակությամբ ու նկարազարդմամբ կարող է նյութ դառնալ մի ամբողջ ֆիլմաշարի, եթե, իհարկե, գործի լծված լինեն Հովիկ Հախվերդյանի խումբը, Մատենադարանի տնօրեն, գլխավոր խորհրդատու Սեն Արեւշատյանը եւ մեր նաև նույնիսկ Տեր-Զորում, որի ավազների տակ մեր հարյուր հազարավոր նահատակների մասունքները են հանգչում, իսկ հարեւանությամբ հոսող Եփրատն անտեսել նույն նահատակների ու ջրամույն նշաններից արտասուքից է այդպես վարար...

Հալեպի Քառասնից մանկանց եկեղեցին, որ 14-րդ դարից ի վեր եղել է մեր գրչության նշանավոր կենտրոններից մեկը, իր դպրոցներում ունի ձեռագրեր՝ ստեղծված եւ ուրիշ վայրերից բերված, որոնք կարող են մրցել Մատենադարանում ծվարած լավագույն մատյանների հետ: Եւ այս բոլորն ի դեպ տրված բազմաբեղուն Սուրբ գիր, ինչպես մարդը մեր միջնադարում, ունեցել է իր կենսագրությունը: Ստեղծվել-ծնվել է, ապրել իր դժվարին կյանքը հաճախ գերության տարվելով: Փրկվել-ազատագրվել է, նորից տարել է իր խաչը: Սակայն կա շատ կարեւոր մի տարբերություն. ձեռագիր մատյանն անմահ է, նույնիսկ, եթե ցեցակեր ու ճրճված է կամ այնպես մաշված, ինչպես Զմմառի այն հինավուրց մագաղաթյա բերբերը, որոնց համարյա զունաթափ տողերի վրա նորեն են գրել ապահովել մատյանի անմահությունը:

Կարեւոր է, որ ֆիլմի հեղինակները, մեր ձեռագիր մատյանների

Նվիրված է Քրիստոնեության 1700-ամյակին

«Մատենադարան» կինոշարը պատմելու դեռ շատ բան ունի

Մերջերս Կինոյի տան հասարակական դիտումն էր «Մատենադարան» կինոշարի 17-րդ ու 18-րդ ֆիլմերի: Չեռ դրանք դիտեցինք հեռուստատեսությամբ եւ, հուսանք, բոլոր կանեննք արժանավույն նաև հաջորդները տեսնելու: Այո՛, հաջորդներն՝ անպայման, որովհետեւ ֆիլմի ռեժիսոր Հովիկ Հախվերդյանն ասաց՝ դեռ ո՜ւր են. էջմիածին կա, Երուսաղեմ, Արցախ եւ նման ուրիշ բաներ, որոնց մասին չխոսելը կլինի սրբապղծություն: Ֆիլմերի դիտումից հետո երկար ժամանակ հանդիսատեսը չէր գրվում, տուն չէր գնում. խոսում, երախտագիտությունն էր հայտնում ռեժիսոր Հովիկ Հախվերդյանին, սցենարի հեղինակ Կիմ Բակչիին, Սոս Սարգսյանին, որի ձայնը հնչում է 18 ֆիլմերում, օպերատոր Էդվարդ Վարդանյանին, ֆիլմի տնօրեն Արտավազդ Պողոսյանին եւ փոքրաթիվ խմբի մյուս անդամներին, որոնց տաղանդի ուժով, համառ ջանքերով, անհուն նվիրումով ստեղծվել են ֆիլմերը, բոլորն էլ՝ գեղարվեստական, բանական, ճանաչողական վսեմ արժանիքներով իրար արժանի, արժանի մեր անգնահատելի Մատենադարանին, նրա աշխարհահռչակ գանձերին:

ձեռագրական հարստության անմրցակից գիտակ Արտաշես Մաթեւոսյանը:

«Ամեն մի ժողովուրդ ունի իր Կրեմլը, իր Լուվրը, իր Բուրգերի հովիտը: Հայաստանում դա Մատենադարանն է», սա սցենարիստ Կիմ Բակչիի խոսքն է, որ ուղեցույցն ու խորհրդանիշն է դարձել ողջ կինոշարի:

Մատենադարանին առնչվողը չի կարող չգիտակցել, որ այն Ամենայն հայոց գանձարանն է, որ իր պահոցներում ունենալով մեր ազգային հարստության առանցքը, նույր գանձերը, միաժամանակ սփռված է ողջ աշխարհում, ամեն տեղ, ուր հայ մարդ կա, հայի շունչ, հայի հետք: Նույնիսկ հետք, որովհետեւ եթե ինչ-որ ժամանակ Էքլայում միայն վերջերս ոտնդված ատտրական այդ հնավայրում, մեր թվարկությունից առաջ երրորդ-երկրորդ հազարամյակներում հայեր են երեւացել, ապա այնտեղ նրանց անջնջելի հետքերն են մնում իրենց մասին խոսող հիշատակություններում, կավե դդակների վրա, տեղաքնիկների սեղագրերում: Եւ որքա՜ն ուրախալի է, որ ֆիլմի հեղինակներն այստեղ չեն հեռեւել մեր այն դղորմելի աշխարհագետներին, որոնց ծուռ աչքերին Էբլայի արձանագրությունների արմի-արմենը, անգամ դարզ հայը հայ չի երեւում, այլ արեւելյան այլացեղ մի հանրություն:

17-րդ ու 18-րդ ֆիլմերի նյութը Միջերկրական Արեւելքի տարածքներում դրուժված մեր ազգային հետքերն են, այդ հետքերի կողքերին բարձրացած մեր եկեղեցական համալիրները, նրանցում խլրտացող հայկական կյանքը, մշակույթը, սրանց անկանգ ու հավերժական հոլովույթը:

17-րդ ֆիլմի սկզբից խոսքին ուղեկցող Հին Հռոմեական ճանապարհը (հնտորեն գտնված պատմագեղարվեստական ճանապարհ) հին ուղղասենչ տերությունների նվաճումների, ավերի ու ավարի, բայց նաեւ ժողովուրդներ միմյանց կապող, նրանց քաղաքակրթական համաշխարհային նվաճումների մակարդակի վրա պահող միջոց է եղել: Տեսնում ենք այդ ճանապարհի եզրերին, հեռու եւ մոտ ափերում գտնվող հին ու նոր հուշարձանները, նրանց կողքերին էլ հայկականը, հառնած թաղն ի դր:

Անձնուրակեր մի կողմ է կանգրեն արեւմտաքրոնական հոգեւոր եղբայրներին, որոնց անդադրում հոգածությամբ են պարուրված ոչ միայն վանքն ու նրա ձեռագրերը, այլեւ իրենց հոտը հայության ակունքներին ու արմատներին կապված եւ դրանով կենսալից:

Լավ է, որ ֆիլմում տեսնում ենք հոգեւորական ու աշխարհիկ մեր լավագույն բարերարներին, գրչագիր մատյանների այդ հոգատար բարեկամներին: Նրանց շարքում է հալեպցի երիտասարդ Միհրանն իր գրասեր ու բարեկիրթ ընտանիքով, Գալամքարյան գերդաստանը եւ ուրիշներ: Հասնում ենք Անթիլիաս, ունկնդրում Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի (այժմ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա) ոգեշունչ խոսքը (նա գտնում է, որ հայերին մատյանն ու հայ մարդն իրար հետ կապված են խորհրդանշական մի ամբողջությամբ, որն էլ ապահովիչն է նրանց հավերժության): Իմանում ենք, թե ինչպես այդ հավերժության մի ծանր խաչվածում լիբանանյան արհավիրքի շուրջ երկու տասնամյակին, մեր յուսավոր վեհափառի նախաձեռնությամբ հայ գրքի ամենամյա ցուցահանդես-փառատոն է կազմակերպվել:

Նախորդ ֆիլմերից մեկում ասվում էր՝ մեր յուրաքանչյուր ձեռահեստերով երկրե-երկիր ընկած, փորձում են, այն էլ մեծ հաջողությամբ, ցույց տալ, թե ինչ են արել եւ ինչ են անում այդ ձեռագրերն ու դրանց տերերը, ինչ փոխհարաբերություններ կան նրանց ու հյուրընկալ երկրների, սրանց մշակութային միջավայրի միջեւ, եւ, մանավանդ, ինչպես է, որ այդ ամենը գոյություն ունի ու դիմանալու է ժամանակի դաժան քննությանը: Վերջին երջանիկ հանգամանքի երկու հզոր հիմք են ցույց տալիս նրանք, մեկը 17-րդ դարի վերջում, երբ հիշում են Մարբեռ Ուռհայեցու խոստովանանք-կոչը, թե ինչո՞ւ ինքը պիտի հաղթահարի այնքան մեծ ու դժվար փորձանքները, բայց եւ ինչո՞ւ ոչ ինքը: Ահա մենք այսպես ենք հաղթահարել ճակատագրով մեր ճամփին կուտակված դժվարությունները: Յուրաքանչյուրը մտածել է, իսկ ինչո՞ւ ոչ ես: Մյուսն էլ 18-րդ ֆիլմի ավարտի համար են պահել Սիրիայի ծովափնյա փոքրիկ Լաթաքիա՞ քաղաքի հայկական դպրոցի բակը, որ լցված է մանուկների ազատ, համարձակ, հզոր, զալիքին ուղղված ժխորով: Այսինքն մենք այսպես ենք ապրում նորոգվելով ու աշխարհին մեր խոսքն ասելով, մեր հոգու գանձերը պարգեւելով:

ԲԱԳՐԱՏ ՈՒԼՈՒԲԱԲՅԱՆ

ՂԱՐԱԲԱՂ

Ի նպաստ պատանի նկարիչների

Վերջերս Լոս Անջելեսի Թեհրանի մշակութային միության սրահում կազմակերպված Սամվել Սեւադայի նկարչական ստուդիայի սաների «Լույս, Ղարաբաղ» ցուցահանդեսը, որի ընթացքում ներկայացվեց 120 նկար: Հանդիսությանը մասնակցեցին Լոս Անջելեսի հայկական գաղութի շուրջ 400 ներկայացուցիչներ: Բացման խոսքով հանդես եկավ ԱՄՆ-ում ՌԱԿ պաշտոնաթերթ «Նոր օրի» խմբագիր Հակոբ Պողոսյանը: «Այդ ցուցահանդեսով Լոս Անջելեսի պատանի նկարիչները ցանկացան իրենց սերն ու զորակցությունն արտահայտել ԼՂՀ մղած ազատագրական պայքարին, իր երկրում նշեց Հակոբ Պողոսյանը: Այնուհետեւ Սամվել Սեւադան ու հանդիսությանը ներկա նկարիչներն դիպլոմներ հանձնեցին 20 պատանիների, որոնց աշխատանքները լավագույնը ճանաչվեցին ցուցահանդեսում: Նկարների վաճառքից գոյացած գումարի կեսը՝ 500 դոլլար, օրերս Ստեփանակերտում գտնվող Հակոբ Պողոսյանը հանձնեց ԼՂՀ ֆինանսների նախարարությանը ի նպաստ Արցախի պատանի նկարիչների:

Վ. Ա.

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Նրա հավիտենական երիտասարդությունը

Օտար մամուլը Ազնավուրի մասին

«Շատ բան եմ փորձել կյանքում, բայց ինձ ամենից շատ գրավում է երգը», ասում է հանրահայտ երգահան եւ մենակատար, կինոդերասան եւ հումանիստ, արդեն 71 տարեկան, բայց հավերժ երիտասարդ եւ կենսունակ Շառլ Ազնավուրը Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությանը տված հարցազրույցի ժամանակ: Այդ մասին ընդարձակ տեղեկությունը տպագրվել է «Թեհրան թայմզ» թերթի հուլիսի 9-ի համարում:

Դեռեւս խիստ զգացմունքային, սիրո թեմաներով երգերն այնքան մեծ վարպետությամբ կատարելու իր կարողության մասին ակնարկին, նա պատասխանել է. «Ես ուրախ եմ, որ լավ են ընդունվում դրանք: Ոչ ոք չի ստիպում ինձ աշխատել: Աշխատում եմ, որովհետեւ ցանկանում եմ: Ես բեմը սիրում եմ: Ինձ դուր է գալիս բեմի վրա լինելը: Տանը ես ամեն օր գրում եմ՝ եր բեմն լավ, երբեմն վատ: Վատի դեպքում նորից եմ գրում»:

Լրատվության մեջ Ազնավուրը հայտնում է այն միտքը, որ իր առաջին նպատակը միշտ եղել է ունկնդրին եւ հանդիսատեսին հասկանալի դառնալը: Այդ նկատառումներից ելնելով էլ ֆրանսերենից բացի, նա սովորել է անգլերեն, իտալերեն եւ իսպաներեն: Ֆրանսիայում եւ Ամերիկայում այսօր էլ, ինչպես տասնամյակներ առաջ, նույնիսկ երիտասարդների շրջանում սիրված երգեր են համարվում նրա «Երբ մենք երիտասարդ էինք», «Նրա երիտասարդությունը», «Շնորհավոր տարեդարձդ», «Իզաբել», «Լա Բոհեմ» եւ մի շարք այլ երգեր: «Երիտասարդ սերունդը իմ երգերում գտնում է այն, ինչ հարազատ է իրեն, ասում է նա, ես փորձում եմ բացատրել, որ սերը տարիք չի ճանաչում»:

Ապրիլի վերջերին Ազնավուրը 98 համերգ է տվել Ֆրանսիայում: Վեց շաբաթ երգել է Փարիզի չորս հազար տեղանոց մի թատրոնում: Այնուհետեւ երեք համերգ է տվել Շվեյցարիայում եւ երկուսն էլ՝ Բելգիայում: Հունիսին ելույթներ է ունեցել Լոս Անջելեսում, Մայամիում եւ Նյու Յորքում: Իսկ օգոստոսին, ինչպես արդեն հայտնել ենք, նա համերգներով հանդես է գալու Կանադայում: Այնուհետեւ ելույթ կունենա Բրազիլիայում եւ դարձյալ իր հարազատ Ֆրանսիայում: «Այժմ պատրաստվում եմ հեռուստատեսային ֆիլմում եմ նկարահանվելու, որն ինձ համար սովորական երեւույթ է: Երբ համաձայնությունը կայացվի ընկերության հետ, նպատակ ունեմ նաեւ Անգլիայում նկարահանվող մի ֆրանսիական ֆիլմում դեր ստանձնել»:

Ազնավուրն այժմ շանսոնիեյի

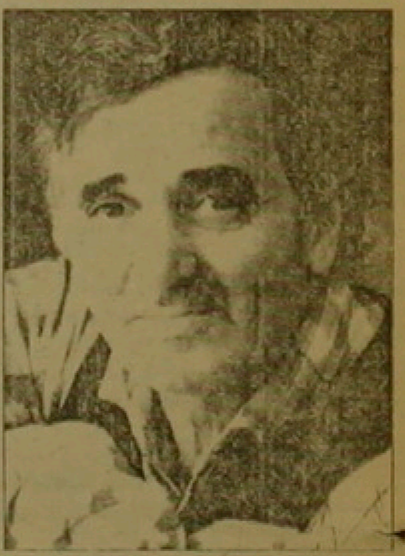

միակ երգիչն է Ֆրանսիայում, հաղորդում է Ասոշիեյթեդ պրեսը: Այդ ժանրը դարձել է ֆրանսիական արվեստի կերտի անքակտելի մասնիկը: Մորիս Շեւալիեն, Իվ Մոնտանը, Ժորժ Բրասենսը, Ժակ Բրելը, Թինո Ռոսին եւ Ժան Սաբլոնը մահացել են եւ չնայած 82-ամյա Շառլ Տրենեն եւ 67-ամյա Ժիլբեռ Բեկոն դեռեւս շարունակում են երգել, այդուհանդերձ Ազնավուրը մնում է ամենաժողովրդական երգիչը, որովհետեւ իր իսկ խոսքերով՝ «Ես չեմ փորձել դրանից (երգելուց) բացի, ուրիշ բանով զբաղվել: Չեւացնել, թե ես ուրիշ եմ, քան այն, ինչ իրականում կամ, ճիշտ չէր լինի: Երգելն է եղել իմ գործը, եւ ես այն մինչեւ վերջ կկատարեմ»:

Պատրաստեց
Հակոբ Օտարյանը

SHARM-Ը
ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ Է ԱՆԿՐԿՆԵԼԻ
ՍԵՐԳԵՅ ԿՈՒՐԼՈՎԻՆ
ԵՎ
ԵՐԵՎԱՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ
ԿՎՆ ԹԻՄԸ ԻՐ ՆՈՐ ԾՐԱԳՐՈՎ
ՇՏԱՊԵՑԵ՛Ք, ԱՄԱՌԱՅԻՆ ՀԱՄԵՐԳԱՇՐՋԱՆԸ ԱՎԱՐՏՎՈՒՄ Է:
ՍԿԻԶԲԸ՝ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 28-ԻՆ ԵՎ 29-ԻՆ, ԺԱՄԸ 18-ԻՆ: ՏՈՄՍԵՐԸ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ ՄԱՐԶԱՀԱՄԵՐԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐԻ, ՕՊԵՐԱՅԻ, ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԱՅԻ ՏՈՄՍԱՐԿՂԵՐՈՒՄ ԵՎ ԱՅԼՈՒՐ:
ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐ՝ 56.55.57, 52.79.71

digitised by A.R.A.R.@

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԵՎՐՈՊԱ-96

Եվրոպայի չեմպիոնի երևանյան ժամադրությունը

41 լրագրող Դանիայից

ՄՈՒՐԻԿ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Վաղը «Հրազդան» կենտրոնական մարզադաշտում ժամը 20-ին Հայաստանի ազգային հավաքականը «Եվրոպա-96»-ի առաջնության ընտրական փուլի 2-րդ խմբի մրցաշարի հերթական տուրում կընդունի Եվրոպայի չեմպիոն Դանիայի հավաքականին: Ֆուտբոլասերները մեծ անհամբերությամբ են սպասում այդ խաղին, որքան էլ բոլոր խաղացողների համար փորձ ձեռք բերելու, իսկ հաջողության դեպքում նաև հեղինակություն փաստակելու լավագույն առիթ է: Մյուս կողմից, դանիացիների համար հանդիպումը սկզբունքային նշանակություն ունի: Միայն հաղթանակը դանիացիների համար հնարավորություն կտա հույսով շարունակել մրցակցությունը Բելգիայի հավաքականի հետ եզրափակիչ 2-րդ ուղեգրի համար: 43 հազար քառ. կմ տարածք և 5.4 մլն. բնակչություն ունեցող Դանիան վաղուց դարձել է ֆուտբոլային երկիր: Հաշվարկես 80-ական թվականներից Դանիայի ազգային թիմերը իրենց լավագույն կողմերով են դրսևորել աշխարհի, Եվրոպայի առաջնություններում, օլիմպիական խաղերում: Համանման ֆուտբոլասերների հիշողության մեջ թարմ է մնացել 3 տարի առաջ Շվեդիայում տեղի ունեցած Եվրոպայի վերջին առաջնությունը: Այն ժամանակ միայն վերջին պահին պարզ դարձավ, որ կազմալուծված Հարավսլավիայի հավաքականի փոխարեն հանդես է գալու խմբային մրցաշարում 2-րդ ճանաչված Դանիայի հավաքականը: Ոչ-ոք չէր սպասում, որ կարճ ժամանակում հավաքագրված դանիացիները Ռիչարդ Միլլեր Նիլսենի գլխավորությամբ մարզական հրաշք կգործեն և կնվաճեն Եվրոպայի չեմպիոնի կոչումը: Երևանի ֆուտբոլասերներից շատերը հիշում են նաև Դանիայի հավաքականի փայլուն ելույթները 1986 թ. Մեքսիկայի աշխարհի առաջնությունում: Դանիացի շատ անվանի ֆուտբոլիստներ հիմա հանդես են գալիս եվրոպական հանրահայտ ակումբներում: Առ այսօր Դանիայի հավաքականն անցկացրել է 589 խաղ, 266 հաղթանակ տարել, 105 հանդիպում ավարտել ոչ-ոքի և 218 պարտություն կրել: Գնդակների տարբերությունը 1156-910:

Երևանի տարեց ֆուտբոլասերները հիշում են 1959 թվի, երբ Հայաստանի մայրաքաղաք Կոպենհագենի «Ալյումինի» թիմը: Երևանի «Հանրապետական» մարզադաշտում տեղի ունեցած հանդիպումը դանիացիների հետ Երևանի «Սպարտակը» շահեց 1-0 հաշվով: 1992 թ.-ին Շվեյցարիայում տեղի ունեցած մրցաշարում երկու անգամ հանդիպեցին «Արարատն» ու «Բրոնդբյուն»: Մեկ անգամ հաղթեց «Արարատը», մյուս հանդիպումն ավարտվեց ոչ-ոքի:

Դանիացի ֆուտբոլիստները Երևան կժամանեն այսօր կեսօրին: Ըստ ստացված հեռագրի, Դանիայի ֆուտբոլային պատվիրակությունը ընդգրկված են 41 լրագրողներ և 36 հովանավորներ: Կասկած չի կարող լինել, որ երևանյան խաղը մեծ բազմամարդություն կապահովի ֆուտբոլասերներին: Տեղեկացնենք, որ վաղը ժամը 14-ին Աբովյանի քաղաքային մարզադաշտում մրցելու են Հայաստանի և Դանիայի երիտասարդական հավաքականները: ■

Դանիայի հավաքականի հավանական կազմը.

	Թ	Խ	Գ
Դարպասապահներ			
Պետեր Շմեյխել («Մանչեսթեր Յունայթեդ»)	1963	77	-60
Լարս Հոգ («Օդենսե»)	1959	6	-9
Պաշտպաններ			
Յակոբ Կյելդբերգ («Չելսի»)	1969	16	1
Ֆրից Հենսեն («Լիլ»)	1967	12	0
Մարկ Ռիդեր («Բրոնդբյու»)	1968	24	0
Թոմաս Հելվեգ («Ուդինեզե»)	1971	10	0
Լարս Օլսեն («Բազել»)	1961	89	4
Կիսապաշտպաններ			
Բրայան Ստին Նիլսեն («Ֆեներբախչե»)	1968	23	1
Հենրիխ Լարսեն («Լոնգբյու»)	1966	42	5
Լիոն Յենսեն («Արսենալ»)	1965	70	3
Մորտեն Վիգհորստ («Դանդի»)	1971	3	1
Կիմ Վիլֆորտ («Բրոնդբյու»)	1962	72	10
Հարձակվողներ			
Բենտ Քրիստիանսեն («Կոմպոստելա»)	1967	30	8
Ֆլեմինգ Պոուլսեն («Բորուսիա»)	1966	67	21
Բրայան Լաուդրուպ («Գլազգո Ռեյնջերս»)	1969	57	9
Մայկլ Լաուդրուպ («Ռեալ» Մադրիդ)	1964	80	30

Գլխավոր մարզիչ՝ Ռիչարդ Մելեր Նիլսեն

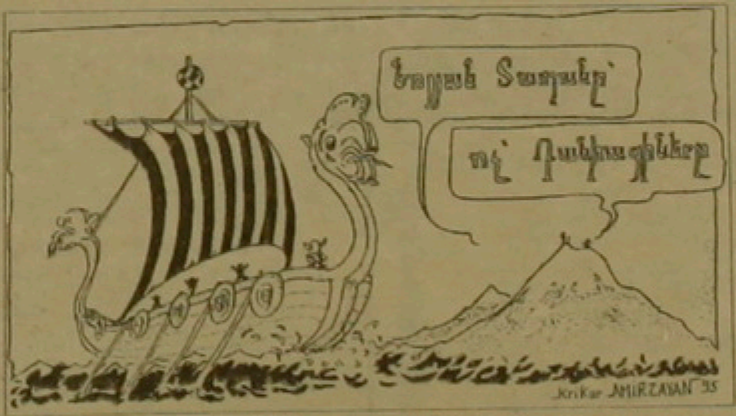

Հայաստանի հավաքականում լուրջ փոփոխություններ

Արդեն չորս օր է, ինչ Հայաստանի ազգային հավաքականը սկսել է նախապատրաստվել Եվրոպայի չեմպիոն Դանիայի հավաքականի հետ պատասխանատու խաղին: Հայաստանի գլխավոր թիմում նախորդ հանդիպումների համեմատ զգալի փոփոխություններ կան: Սովորաբար հավաքականի հիմնական կորիզը կազմում էր «Արարատը»: Այս անգամ մեր հանրապետության ամենաճանաչված թիմից հրավիրվել են ընդամենը 5 ֆուտբոլիստ: Ինչ խոսք, հիմնական պատճառը «Արարատի» անհաջող ելույթն էր Կասոմիլեկի ԳԿՍ թիմի հետ գավաթակիրների գավաթի խաղարկության ընտրական փուլի առաջին խաղում: Փոխարենը, վեց ֆուտբոլիստ է հրավիրվել Երևանի «Փյունիկից», որը հաջող է սկսել հանրապետության բարձրագույն խմբի հերթական առաջնությունը: Հավաքականում բացակայում է առանցքային խաղացողներից մեկը՝ Երվանդ Սուքիասյանը: Տաղանդավոր այդ ֆուտբոլիստը վերջերս Ռոստովի «Ռոստսելմաշ» թիմից տեղափոխվել էր Ավստրիայի «Տիրոլ» թիմ: Կարճ ժամանակում Երվանդը խաղեր հիանալի է դրսևորել, իսկ Ֆրանսիայի «Ստրասբուրգ» թիմի հետ «Ինսբրուկի» մրցաշարի կիսաեզրափակիչի առաջին խաղում, որն ավարտվեց 1-1, լավագույններից մեկն էր: Երվանդ Սուքիասյանի փոխանցումից հետո ավստրիացիները գրավեցին «Ստրասբուրգի» դարպասը: Ցավոք, Սուքիասյանը ոտքն է դարել և չկարողացավ ժամանել Երևան: Փոխարենը, հանրապետության գլխավոր թիմում ընդգրկվել է մեր լավագույն ֆուտբոլիստներից մեկը՝ փորձառու Աշոտ Խաչատրյանը, որն, ինչպես հայտնի է, հանդես է գալիս Ֆրանսիայում: Աշոտ Խաչատրյանն այն բացառիկ ֆուտբոլիստներից մեկն է, որը խոսք ունի է պահում և տարիքը չի կարող նրա համար արգելք հանդիսանալ: Համոզված ենք, որ նա օգտակար կլինի Հայաստանի հավաքականին: Կարելի է նշել Երևանի «Արարատի» նաև մեկ նախկին փորձառու խաղացողի՝ Վարդան Խաչատրյանին, որը նախկին ԽՍՀՄ բարձրագույն խմբի դարոցի հսկայական փորձ ունի և վերջերս վերադարձել է խաղում «Փյունիկում»: Բացակայում է հավաքականի դարպասապահ Հարություն Աբրահամյանը, որը ստացել վնասվածք Լեհաստանում տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ: Նրա փոխարեն հավաքականում ընդգրկվել է «Փյունիկի» դարպասապահ Արթուր Ավագյանը:

Ահա թե ովքեր են նախապատրաստվում Դանիայի հավաքականի հետ խաղին:

Դարպասապահներ
Արմեն Պետրոսյան «Արարատ»
Արթուր Ավագյան «Փյունիկ»

Պաշտպաններ
Տիգրան Գսպեյան «Արարատ»
Արամայիս Տոնոյան «Արարատ»
Սարգիս Հովսեփյան «Փյունիկ»
Վարդան Խաչատրյան «Փյունիկ»
Սարգիս Հովհաննիսյան «Լոկոմոտիվ» (Մ.)
Աշոտ Խաչատրյան «Իսի լե Մուլինո»

Կիսապաշտպաններ
Հակոբ Տեր-Պետրոսյան «Արարատ»
Հայկ Մարգարյան «Փյունիկ»
Ռազմիկ Գրիգորյան ԲԿՄԱ (Սոֆիա)
Արթուր Պետրոսյան «Շիրակ»
Հովհաննես Թահմազյան «Շիրակ»

Հարձակվողներ
Արմեն Շահգելդյան «Արարատ»
Արսեն Ավետիսյան «Փյունիկ»
Վարազդատ Ավետիսյան «Փյունիկ»

2-րդ խմբի աղյուսակը օգոստոսի 15-ի դրությամբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իսպանիա	7	6	1	0	15-3	19
2. Բելգիա	7	3	2	2	13-9	11
3. Դանիա	6	3	2	1	10-6	11
4. Մակեդոնիա	7	1	3	3	7-12	6
5. Կիպրոս	7	1	2	4	4-12	5
6. Հայաստան	6	0	2	4	2-9	2

ՇԱԽՄԱՏ

Առաջատարներն ամրապնդեցին դիրքերը

Երևանում տեղի ունեցող շախմատի տղամարդկանց բարձրագույն խմբի առաջնության 7-րդ և 8-րդ տուրերում երկու առաջատարները՝ Վլադիմիր Հակոբյանն ու Արտաշես Մինասյանը իրենց ակտիվին ավելացրին ևս 1.5-ական միավոր և մեծացրին խզվածությունը հետապնդողների հետ: 7-րդ տուրում Արտաշես Մինասյանը առավելության հասավ Արման Պետրոսյանի նկատմամբ, իսկ Վլադիմիր Հակոբյանը սևերով միավոր վաստակեց Վիգեն Միրումյանից: Միջազգային վարպետ Տիգրան Նալբանդյանը, որը նույնպես հաջող է հանդես գալիս մրցաշարում, հաղթեց դպրոցի Կարեն Ասրյանին: Ընդհանրապես 7-րդ տուրն ամենաարդյունավետն էր: Բոլոր վեց հանդիպումներն ավարտվեցին կողմերից մեկի հաղթանակով: Մելիքսեթ Խաչիյանը առավելության հասավ Արա Մինասյանի նկատմամբ, Հայաստանի բազմակի չեմպիոն Աշոտ Անաստասյանը սևերով հաղթեց Նորայր Քալանթարյանին, իսկ գրոսմայստեր Սմբատ Լպուտյանը զիջեց միջազգային վարպետ Արսեն Եղիազարյանին:

8-րդ տուրում միմյանց հետ հանդիպեցին երկու առաջատարները՝ գրոսմայստերներ Վլադիմիր Հակոբյանն ու Արտաշես Մինասյանը: Արձանագրվեց ոչ-ոքի: Իսկ սեղան 3-րդ տեղում ընթացող Տիգրան Նալբանդյանը առաջին պարտությունը կրեց մրցաշարում, նա զիջեց գյումրեցի միջազգային վարպետ Արա Մինասյանին: Նախորդ տուրում կրած անհաջողությունից հետո վերելքով խաղաց Սմբատ Լպուտյանը, որը հաղթեց Աշոտ Անաստասյանին: Արման Պետրոսյանը հաղթեց Նորայր Քալանթարյանին, Արսեն Եղիազարյանը՝ Կարեն Ասրյանին: Ոչ-ոքի ավարտվեց Խաչիյան-Միրումյան հանդիպումը: 8 տուրից հետո վեցական միավորով մրցաշարային աղյուսակը գլխավորում են Վլադիմիր Հակոբյանն ու Արտաշես Մինասյանը: Նրանց հետևում ընթացող Տիգրան Նալբանդյանը նրանցից զիջում է մեկ միավորով: Ի դեպ, մրցաշարում սահմանված է

գրոսմայստերի նորմ և Տիգրան Նալբանդյանին այն լրացնելու համար մնացած երեք տուրերում անհրաժեշտ է վաստակել 2.5 միավոր: 4.5-ական միավոր ունեն գրոսմայստերներ Սմբատ Լպուտյանը, Աշոտ Անաստասյանը և Արման Պետրոսյանը:

Փոխադարձ խոցումներ

Հանրապետության առաջնության զուգահեռ անցկացվող Էլինա Դանիելյան-Էլմիրա Մնացականյան աշխատանքային մրցախաղի 4-րդ և 5-րդ հանդիպումներն արդյունավետ էին: Կողմերը մեկական խոցում կատարեցին: 4-րդ պարտիայում հաջողությունն ուղեկցեց միջազգային վարպետ Էլմիրա Մնացականյանին, իսկ 5-րդում հաղթեց Էլինա Դանիելյանը: Մրցախաղի հաշիվը դարձավ 3-2 հօգուտ Մնացականյանի:

ԽԾԱՆԿԱՐ

«Մերսեդեսը» և «Վոլվոն» իրար չխանգարեցին

Օգոստոսի 13-ին շվեդական Գյոթեբորգ քաղաքում ավարտված թեթև ատլետիկայի աշխարհի առաջնությունը մեծ օգուտ բերեց մրցաշարի գլխավոր հովանավոր գերմանական «Մերսեդես-Բենց» ավտոկոնցեռնին՝ գովազդի առումով: Ֆիրման աշխարհի նորընծա բոլոր չեմպիոններին պարգևատրեց վերջին մոդելի «Մերսեդեսներով», ինչը մեծապես նպաստեց նրա հեղինակությանը: Հաղորդելով այս մասին, անգլիական մարզական մամուլը նշում է նաև, որ «Մերսեդեսի» կարգավիճակը չխանգարեց շվեդական «Վոլվոյին» նույնպես ավելացնել իր եկամուտները: Առաջնության ընթացքում դրա մասնակիցները և հյուրերը մեծ հետաքրքրություն ցուցաբերեցին «Վոլվոյի» վերջին նմուշների հանդեպ, ինչը ֆիրմայի մասնագետներին թույլ է տալիս պահանջարկի նոր ալիք ակնկալել: Ավելացնենք, որ շվեդական «ավտոհսկայի» հիմնական գործարանները և կենտրոնը գտնվում են հենց Գյոթեբորգում:

Արմենպրես

Կորիզ թքելու ռեկորդ

Ինչ խենթություններ ասես, որ մարդկանց մտքով չի անցնում: Անհավատալի մարզաձևեր կան, որտեղ մարդիկ իրենց ուժերն են փորձում: Չարմանալի այդ մարզաձևերից մեկի ռեկորդը բարելավվեց վերջերս: Այն արձանագրվեց բերանով բալի կորիզը հեռու թքելու կանանց մրցումներում: Նոր ռեկորդակրուհին շվեյցարացի է, որը ցույց տվեց 15 մ 82 սմ արդյունք:

ԱՐՄԻՆՏԵՐՏՈՒՐ
ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ՖԻՐՄԱՆ
առաջարկում է
ամառային հանգիստ լավագույն ծովափնյա հանգստավայրերում
«Ձոլոտիե պեսկի» (Բուլղարիա) 7, 14 և 21 օրով:
ծովափնյա հյուրանոց: Ուղեգրերը՝ ամեն ուրբաթ
ԵՐԵՎԱՆ-ԲՈՒՐԳԱՍ-ԵՐԵՎԱՆ չվերթը
Լիմասոլ (Կիպրոս) (օգոստոսի 25-ից, 14 օր)
3-4**** հյուրանոցներ ծովից 30-40մ հեռավորության վրա,
3-օրյա ճանապարհորդություն դեպի Եգիպտոս և Իսրայել
Ուղիղ չվերթ ԵՐԵՎԱՆ-ԼԱՌՆԱԿԱ-ԵՐԵՎԱՆ
690$ միայն դրամով
ՇՏԱՊԵՔ ՄԻԱՆԱԼ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆԳՍՏԱՑՈՂՆԵՐԻՆ
Հասցեն՝ Երևան, Հ.Հակոբյան փ., 2
Հեռ. 272-008, 272-007, 272-450

digitised by A.R.A.R.@

@rminco
Global telecommunications

ARMINCO
Համակարգչային ցանցը

Ձեզ հնարավորություն է տալիս ինֆորմացիա փոխանակել 20 միլիոնից ավելի՝
INTERNET, BITNET, Compuserve, MCI-mail, AMERICA-ONLINE, SPRINT, AT&T
եւ շատ այլ ցանցերի օգտվողների հետ:

ARMINCO - Ն
ապահովում է հուսալի կապ
RELCOM, IASNET, SOVAM-TELEPORT ROSPAC
եւ նախկին ԽՍՀՄ մնացած բոլոր ցանցերի հետ:

Ձեր էլեկտրոնային նամակը, ֆաքսը, տելեքսը, հեռատիպը կհասցվի մեր մոլորակի ցանկացած կետ մի քանի րոպեում՝ առանց աղավաղումների:

Հայաստանում INTERNET-ի պաշտոնական ծառայություն
SOVAM-TELEPORT-ի էքսկլյուզիվ ներկայացուցիչ
IASNET-ROSPAC ցանցի օգտվողի կենտրոն Հայաստանում
UNESCO-ի RINEE ցանցի օգտվողի կենտրոն Հայաստանում

Մեր հասցեն՝
Իսահակյան փ. 28, 3 հարկ, հեռ.՝ 52 63 26,
ֆաքս՝ 28 50 82, e-mail: support@arminco.com

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ՉՎԱՑՈՒՑԱԿ
1995 թվականի հուլիսի 15-ից սկսյալ
Չվաքարտ

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	Ժաման.	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	Ժաման.
1------	ՏՈՒ-134	07.20	09.20	R3 341	ԱԹԵՆՔ	R3342	10.20	15.45
----5--	ՏՈՒ-134	11.00	13.00	R3 343	ԱԹԵՆՔ	R3 344	13.56	17.56
-2---6-	ՏՈՒ-154	05.15	08.00	R3 151	ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ	R3 152	16.45	23.16
1---5--	ՏՈՒ-134	08.20	11.25	R3 7117	ԱՇԳԱԲԱԴ	R3 7118	12.25	13.45
-2-----	ՏՈՒ-134	10.55	12.00	R3 345	ԲԵՅՐՈՒԹ	R3 346	14.00	16.55
----5--	ՏՈՒ-154	08.40	10.00	R3 401	ԲՈՒՐԳԱՍ	R3 402	12.00	15.20
-2--5--	ՏՈՒ-154	10.00	13.10	R3 311	ԴՈՒԲԱՅ	R3 312	20.00	23.10
-2-----	ՏՈՒ-154	14.10	19.30	R3 7095	ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳ	R3 7096	21.30	23.05
------7	ՏՈՒ-134	08.00	10.15	R3 301	ԹԵՀՐԱՆ	R3 302	11.45	13.41
-----6-	ՏՈՒ-134	18.50	20.15	R3 815	ԽԱՐԿՈՎ	R3 816	22.16	01.20*
1234567	ՏՈՒ-134	13.55	16.05	R3 7145	ՄԻՆ-ՎՈԴԻ	R3 7146	17.05	18.15
------7	ՏՈՒ-154	12.10	14.15	R3 7225	ՄԻՆՍԿ	R3 7226	16.15	20.26
1234567	ՏՈՒ-154	07.40	10.26	R3 910	ՄՈՍԿՎԱ	R3 909	12.05	14.30
-2--567	ՏՈՒ-154	14.55	17.40	R3 894	ՄՈՍԿՎԱ	R3 893	19.25	21.50
--3--6-	ՏՈՒ-154	10.20	19.45	R3 7091	ՆՈՎՈՍԻԲԻՐՍԿ	R3 7092	22.45	02.55*
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	10.50	12.35	R3 7207	ՌՈՍՏՈՎ	R3 7208	15.00	16.45
1------	ՏՈՒ-134	07.20	11.00	R3 341	ՍԱԼՈՆԻԿ	R3 342	11.55	15.45
-----6-	ՏՈՒ-134	12.40	14.40	R3 835	ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼ	R3 836	16.15	18.10
1234567	ՏՈՒ-134	07.30	08.45	R3 7167	ՍՈՉԻ	R3 7168	10.45	12.00
1------	ՏՈՒ-134	13.30	15.40	R3 405	ՍՈՖԻԱ	R3 406	17.40	21.30
---4---	ԻԼ-86	07.15	10.00	R3 101	ՓԱՐԻԶ	R3 102	19.00	01.30*
1------	ՏՈՒ-134	18.20	20.00	R3 825	ՕԴԵՍԱ	R3 826	21.30	00.50*

* ժամանումը/մեկնումը հաջորդ օրը:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք «ԶՎԱՐԹՆՈՑ» օդանավակայան կամ ՀԱՈՒ-ի գործակալներին

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
էժան գնով սեփականացված խանութ (120m^2): Հասցեն՝ Դավիթ Բեկ փող.: Հեռ. 531773, 531017

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ
էժան գնով հավի ձվեր: Զանգահարել 643054 հեռախոսահամարով:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
ՀՈՂԱՄԱՍ-ԱՅԳԻ 500 մ² տարածությամբ, Զորաղբյուրի 2-րդ զանգվածում: Զանգահարել 58-18-41 հեռախոսահամարով:

ՍՓՅՈՒՌ
տեղեկատու

ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԵՆՔ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

■ «Սփյուռ» տեղեկատուն Գյումրի, Դոլցեմքերյան(?), Աբովյան, Էջմիածին, Աշտարակ քաղաքներից հրավիրում է աշխատանքի բարձրագույն կրթությամբ, ռուսերենին տիրապետող, երիտասարդ, եռանդուն անձանց նշված քաղաքներում «Սփյուռ» տեղեկատուի ներկայացուցիչ աշխատելու համար:

Դիմել օգոստոսի 14-ից 18-ը հետեւյալ հասցեով.
Երեւան, Փ. Բուզանդի 1/3, («Վերնիսաժի» տարածքում):

Նախնական տեղեկությունների համար զանգահարել 58-13-51 կամ 58-91-67:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Օգոստոսի 15-22-ը Երեւանի Արմէքսպո (Չարբախի) ցուցահանդեսում կազմակերպվում է Իրանի Իսլամական Հանրապետության ապրանքների ցուցահանդես վաճառք: Ցուցահանդեսը կաշխատի ամեն օր ժամը՝ 11-19-ը:

ՏՈՒՐԻԶՄԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ԷՔՍԿՈՒՐՍԻՈՆ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄԸ

առաջարկում է [illegible] տուրիստական երթուղիներ

ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ-ՇՈՒՇԻ-ԵՐԵՎԱՆ

3 օրում զբոսաշրջիկները ոչ միայն կծանոթանան Արցախի հերոսական անցյալին, այլև կայցելեն իրենց հարազատներին

ԵՐԵՎԱՆ-ԹԵՀՐԱՆ-ԵՐԵՎԱՆ

7-օրյա ճամփորդության Թեհրանում կանցկացնեն [illegible] կենտրոնական բարձրակարգ հյուրանոցում: Մեր աշխատակիցները զբոսաշրջիկներին կօգնեն նրանց առք-վաճառքային [illegible] գործում: Եւ հիշեք, [illegible] 12 օրով [illegible] 2,5 կմ հեռավորության վրա [illegible] [illegible] ... Ուղեգրի արժեքը 24 000 դրամ: Երեխաների համար զեղչ գներ:

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Չարենցի 8, «Շիրակ» հյուրանոցի մոտ, [illegible] այգու դիմաց, հեռ. 56-47-07, 58-67-05 52-67-23, 58-68-40

ԲԱՆԿ ԿՐԵԴԻՏ-ԵՐԵՎԱՆ

"Կրեդիտ-Երևան" բաժնետիրական առևտրային բանկը ընդունում է ավանդներ դրամով և ԱՄՆ դոլարով, 3 ամիս ժամկետով, տոկոսների ամսական կամ եռամսյակային վճարմամբ, հետևյալ տոկոսադրույքներով.

դրամով
1 ամիս - 4 %
3 ամիս -15 %

Ընդունվող ավանդների նվազագույն չափը՝
200.000 դր.
կամ
300 ամերիկյան դոլար

ԱՄՆ դոլարով
1 ամիս - 2,5%
3 ամիս - 9%

Նշված տոկոսադրույքներով ավանդները ընդունվում են մինչև 1995թ. հոկտեմբերի 1-ը:

"Կրեդիտ-Երևան" բանկ
Վռամշապուհ Արքայի 2/8
հեռ. 56-60-17

ARINA

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1920 Տպաքանակ՝ 7000 Ստորագրված է տպագրության՝ 14. 08. 1995 Գինը՝ 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@